

Analys av skillnader i statistik om sysselsättningsgrad

Analys av skillnader i statistik om sysselsättningsgrad

Producent:

SCB, Statistiska centralbyrån
Avdelningen för social statistik och analys
701 89, Örebro
+46 10-479 40 00

Förfrågningar:

Krister Näsén
+46 10 479 49 08
krister.nasen@scb.se

Du får kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Vi vill dock att du uppger källa på följande sätt:
Källa: SCB, Analys av skillnader i statistik om sysselsättningsgrad

Analysis on differences in statistics regarding employment rate

Producer:

Statistics Sweden, Social Statistics and Analysis
SE-701 89 Örebro, Sweden
+46 10 479 40 00

Enquiries:

Krister Näsén
+46 10 479 49 08
krister.nasen@scb.se

You may copy and otherwise reproduce the contents in this publication.
However, remember to state the source as follows:
Source: Statistics Sweden, Analysis on differences in statistics regarding employment rate

ISSN: 0000-0000 (Online)

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Förord

Den här rapporten är SCB:s redovisning av regeringsuppdraget om fördjupad analys av skillnader i statistiken om sysselsättningsgrad. Under våren 2026 genomförde SCB en analys av skillnaden i sysselsättningsgrad mellan Arbetskraftsundersökningarna (AKU) och Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS).

Analysen har genomförts för åldersgruppen 15–74 år och avser månatlig statistik för åren 2021–2025. Rapporten inleds med en beskrivning av huvudsakliga skillnader mellan AKU och BAS. Efter det redovisas analysen av skillnaden i sysselsättningsgrad mellan AKU och BAS för fyra grupper. Grupperna skapas utifrån kombinationen inrikes och utrikes födda respektive kvinnor och män. I analysen kvantifieras skillnader i skattad sysselsättningsgrad med hjälp av skillnader i undergruppers relativa befolkningsstorlek respektive skillnad i skattad sysselsättningsgrad, där undergrupperna skapas utifrån ålder och inkomst. Rapporten är författad av Martin Axelson, Lukas Gamerov, Helen Lindkvist, Krister Näsén, Ludvig Renberg och Frida Videll.

SCB i juni 2026

Eva-Lo Ighe
Generaldirektör

Innehåll

Förord.....	2
Sammanfattning	5
Inledning.....	7
Skillnader mellan AKU och BAS som påverkar statistiken	10
Statistikens innehåll	10
Skillnader i vilka objekt som tillhör målpopulationen.....	11
Skillnader i hur målvariabler definieras.....	11
Skillnader i hur val av referensperiod på objekt- och variabelnivå påverkar hur målstorheterna definieras.....	11
Typ av statistik och periodicitet.....	13
Undersökningsdesign.....	14
Skillnader i urvalsförfarande och uppgiftskällor.....	14
Skillnader i observationsvariabler	15
Tillförlitlighet.....	15
Avgränsningar och angreppssätt.....	21
Val av referensperiod och första period att analysera.....	21
Val av statistikvärden i BAS och sista period att analysera.....	21
Val av grupper att studera och variabler att beakta.....	22
Angreppssätt	23
Deskriptiv analys	27
Utrikes födda män, 15–74 år	27
Inrikes födda kvinnor, 15–74 år	33
Utrikes födda kvinnor, 15–74 år	37
Inrikes födda män, 15–74 år	42

Avslutande kommentarer	46
Referenser	50
Analysis on differences in statistics regarding employment rate	51
Summary	51

Sammanfattning

Sysselsättningsgrad, andelen sysselsatta personer i befolkningen, är en central indikator för att förstå utvecklingen på arbetsmarknaden. Statistiska centralbyrån (SCB) har sedan länge redovisat statistik över storheten sysselsättningsgrad inom ramen för statistikprodukten Arbetskraftsundersökningarna (AKU). Sedan 2022 redovisar SCB statistik över sysselsättningsgrad även inom ramen för Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS). Det föreligger vissa skillnader i statistiken över sysselsättningsgrad mellan de båda produkterna, exempelvis för utrikes födda män. Därför har SCB, inom ramen för regleringsbrev för budgetåret 2026, fått i uppgift att redovisa en fördjupad analys av skillnader i statistiken om sysselsättningsgrad mellan AKU och BAS.

I analysen görs en avgränsning till åldersgruppen 15–74 år och till månatlig statistik för åren 2021–2025. Rapporten redogör för huvudsakliga skillnader i definitioner och undersökningsdesign mellan AKU och BAS avseende målpopulation, referensperioder, framställningssätt och statistikens tillförlitlighet.

Oavsett statistikens referensperiod klassificerar AKU sysselsättning utifrån vecka och BAS utifrån månad. Dessutom görs i BAS antagandet att utbetalningsperioden sammanfaller med sysselsättningsperioden. BAS skattning för en given referensmånad kan därför delvis ses som en skattning av sysselsättningen för föregående månad. För grupper med större rörlighet, som exempelvis ungdomar med tidsbegränsade anställningar, innebär det att BAS tenderar att skatta sysselsättningen lägre än AKU under inledningen av sommaren, då andelen sysselsatta bland ungdomar ökar. Samtidigt förväntas BAS redovisa en högre sysselsättningsgrad än AKU efter sommaren. Över tid förväntas dock den sammantagna effekten av detta vara att AKU redovisar en lägre sysselsättningsgrad än BAS där effekten är som störst bland yngre och äldre.

Utöver vad som är att vänta, vad gäller skillnader i definitioner och undersökningsdesign, visar den genomförda analysen sammanfattningsvis att det främst är följande som bidrar till skillnaden mellan AKU och BAS vad gäller skattad sysselsättningsgrad:

- AKU och BAS tenderar att skatta den relativa befolkningsstorleken olika, där skillnaden är som störst för utrikes födda män
- oavsett födelseland, tenderar AKU att skatta sysselsättningsgraden högre än BAS för män med lägre inkomst i åldern 25–54 år
- för inrikes födda i åldern 55–74 år med lägre inkomst, tenderar AKU att skatta sysselsättningsgraden lägre än i BAS

För gruppen utrikes födda män i åldern 15–74 år är skillnaden i skattad sysselsättningsgrad mellan AKU och BAS i genomsnitt 4,5 procentenheter under studieperioden. Samtidigt tenderar AKU att över tid redovisa en lägre skattning än BAS i flertalet av de studerade undergrupperna, som delats in efter ålder och inkomst. Att skillnaden för utrikes födda i åldern 15–74 år som helhet ändå är positiv i genomsnitt följer dock av att AKU systematiskt avviker från BAS vad gäller skattning av relativ befolkningsstorlek på undergruppsnivå.

SCB har för avsikt att fortsätta analysarbetet för att ytterligare belysa och förstå framkomna skillnader. Planen är att arbetet ska koordineras med den översyn av AKU:s urvals- och skattningsförfarande som pågår.

Inledning

Sysselsättningsgrad, andelen sysselsatta personer i befolkningen, är en central indikator för att förstå utvecklingen på arbetsmarknaden. Statistiska centralbyrån (SCB) redovisar sedan länge statistik över storheten sysselsättningsgrad inom ramen för statistikprodukten Arbetskraftsundersökningarna (AKU)¹. Sedan 2022 redovisar SCB statistik över sysselsättningsgrad även inom ramen för Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS)². Båda statistikprodukterna har som mål att beskriva befolkningen utifrån en klassificering av personernas situation – sysselsatt, arbetslös eller ej i arbetskraften – på arbetsmarknaden, och båda statistikprodukterna redovisar statistik för referensperioderna månad, kvartal och år.

Det föreligger dock skillnader i statistikens kvalitet som behöver beaktas vid jämförelse av statistik från de två produkterna. En viktig skillnad är att klassificeringen i AKU – arbetskraftsstatus – avser referensperioden vecka, medan klassificeringen i BAS – arbetsmarknadsstatus – avser referensperioden månad. Därtill finns det väsentliga skillnader i undersökningsdesign, som påverkar såväl tillförlitligheten som aktualiteten i den statistik som redovisas. AKU är en urvalsundersökning där de uppgifter som ligger till grund för statistiken samlas in direkt från respondenter via telefon och webb. Statistiken i BAS däremot, bygger på administrativa uppgifter och är en totalräkning. Lanseringen av BAS var ett led i att ge användarna ytterligare möjlighet att förstå utvecklingen på arbetsmarknaden och möjliggjordes huvudsakligen genom Skatteverkets införande av månatlig arbetsgivardeklaration på individnivå.

Statistiken från AKU och BAS förväntas komplettera varandra. Därför redovisade SCB i samband med lanseringen av BAS en beskrivning av hur AKU och BAS förhåller sig till varandra och en inledande beskrivning av numeriska relationer.³ Vidare har SCB under 2025 gjort en förnyad beskrivning av skillnaderna mellan undersökningarna.⁴ Den samlade bedömningen var att statistiken från de två produkterna i stor utsträckning visar liknande beskrivning av sysselsättningsgrad på övergripande nivå. Detta framgår även av figur 1 nedan som visar sysselsättningsgraden enligt AKU och den preliminära statistiken enligt BAS. AKU och BAS uppvisar något olika säsongsmönster där BAS har en högre sysselsättningsgrad efter sommaren än AKU.

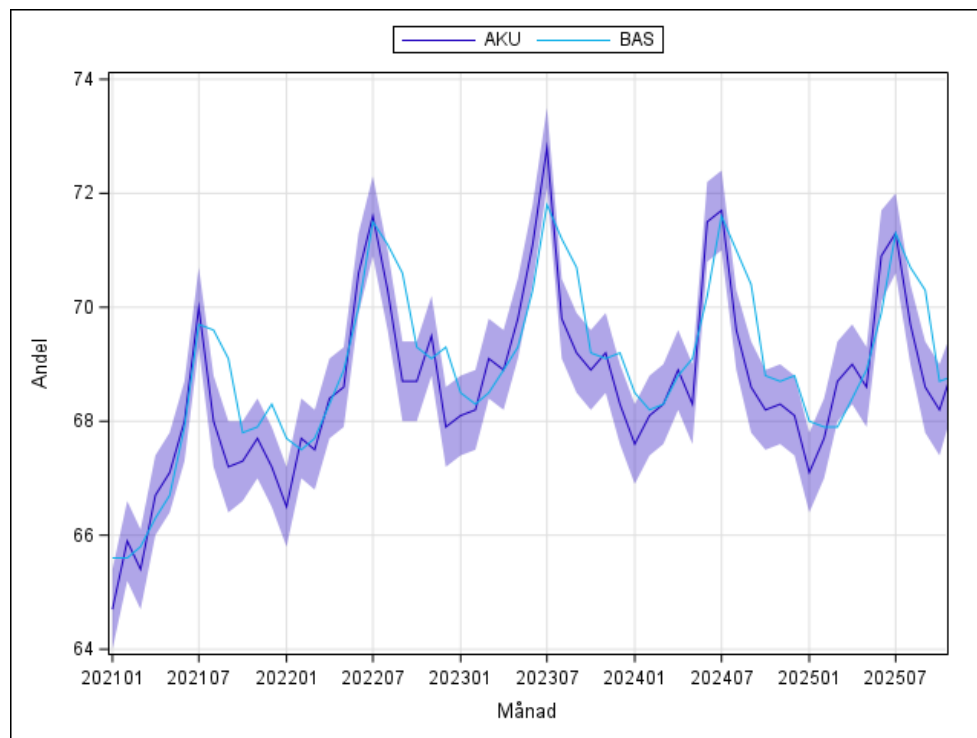
¹ För mer information om AKU, se produktsidan [Arbetskraftsundersökningarna \(AKU\)](#).

² För mer information om BAS, se produktsidan [Befolkningens arbetsmarknadsstatus \(BAS\)](#).

³ SCB 2022a och SCB 2022b

⁴ SCB 2025

Figur 1. Befolkningen i åldern 15–74 år, skattad sysselsättningsgrad, AKU och BAS

Det finns däremot redovisningsgrupper där det föreligger större skillnader i sysselsättningsgrad mellan de båda produkterna, exempelvis för utrikes födda män. Mot denna bakgrund har SCB, inom ramen för regleringsbrev för budgetåret 2026, fått i uppgift att redovisa en fördjupad analys av skillnader i statistiken om sysselsättningsgrad mellan AKU och BAS.⁵ Analysen ska beakta anknytningsgrad till arbetsmarknaden och skillnader mellan inrikes och utrikes födda samt mellan kvinnor och män. Denna rapport är en beskrivning av den analys som SCB har genomfört.

I analysen görs avgränsning till åldersgruppen 15–74 år och till månatlig statistik för åren 2021–2025. BAS redovisas i både en preliminär version och en slutlig version. I analysen används dock den preliminära versionen, eftersom den möjliggör mer aktuell jämförelse med statistik från AKU.

Rapporten inleds med en beskrivning av huvudsakliga skillnader mellan AKU och BAS. Det rör sig bland annat om skillnader i målpopulation, referensperioder, framställningssätt och statistikens tillförlitlighet. Efter det presenteras det angreppssätt som används i rapporten för att analysera skillnader mellan AKU och BAS för fyra grupper. Grupperna skapas utifrån kombinationen inrikes och utrikes födda respektive kvinnor och män. Angreppssättet innebär att skillnader i skattad sysselsättningsgrad kvantifieras med hjälp av skillnader i undergruppers

⁵ SCB:s regleringsbrev 2026

relativa befolkningsstorlek respektive skillnad i skattad sysselsättningsgrad, där undergrupperna skapas utifrån ålder och inkomst.

Därefter övergår rapporten till den deskriptiva delen där resultaten redovisas utifrån det ovan beskrivna angreppssättet. Analysen genomförs gruppvis, och presenteras i fallande ordning efter genomsnittlig skillnad i skattad sysselsättningsgrad. Analysen inleds med utrikes födda män. Rapportens sista del består av avslutande kommentarer.

Skillnader mellan AKU och BAS som påverkar statistiken

Syftet med såväl AKU som BAS är att beskriva det svenska arbetskraftsutbudet, med utgångspunkt i Sveriges befolkning i åldern 15–74 år.⁶ Båda statistikprodukterna redovisar officiell statistik, vilket innebär att de ingår i systemet för den officiella statistiken och omfattas således av det regelverk som gäller för detta. Statistikprodukterna utgör komplement snarare än substitut för varandra. Det finns dock skillnader som användare behöver känna till för att kunna avgöra för vilka syften statistiken från respektive källa är ändamålsenlig. Nedan redogörs översiktligt för de viktigaste skillnaderna. Framställningen utgår från terminologin i Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.⁷

Statistikens innehåll

I *Kvalitet för den officiella statistiken – en handbok, version 2:2* definieras en statistisk storhet på följande sätt (delen Kvalitetsbegreppet och dess användning i statistikproduktion, s. 7)⁸:

”En statistisk storhet är det numeriska värde som erhålls genom att enskilda variabelvärden för objekt i en population, eller delpopulation, sammanfattas med hjälp av ett statistiskt mått. Såväl objekten som variablerna hänför sig till viss referenstid.”

Inom ramen för den officiella statistiken utgör statistikens ändamål – vilka informationsbehov som statistiken syftar till att tillgodose – en startpunkt när den ansvariga myndigheten fastställer vilka storheter som ska skattas. Dessa storheter, som är numeriskt okända, benämns målstorheter och är de statistikvärden som skulle ha redovisats om respektive undersökning kunde ha genomförts enligt vald undersökningsdesign, helt utan att påverkas av osäkerhet. Objekt, populationer och variabler som ingår i målstorheter benämns målobjekt, målpopulationer respektive målvariabler.

⁶ AKU ligger även till grund för europeisk statistik, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning ((EU) 2019/1700), varför målpopulationen utgörs av personer i åldern 15–89 år boende i privata hushåll. Framställningen i detta gäller dock enbart den del av AKU som avser personer i åldern 15–74 år.

⁷ SCB 2016

⁸ SCB 2020

Nedan redogörs för större skillnader mellan AKU och BAS vad gäller vilka objekt som tillhör målpopulationen, hur målvariablerna definieras samt hur olikheter i referensperiod på variabelnivå påverkar hur storheterna definieras i termer av ingående statistiska mått.

Skillnader i vilka objekt som tillhör målpopulationen

Målpopulationen för en specifik referensmånad utgörs i BAS av samtliga personer i åldern 15–74 år som under månaden skulle ha varit folkbokförda i Sverige om de lagar, förordningar och regler som styr folkbokföringen hade efterlevts utan fel. Målpopulationen i AKU definieras analogt, dock med utgångspunkt i referensperioden vecka och med tillägget att endast boende i privata hushåll ingår. Något förenklat kan man säga att AKU:s målpopulation för en vecka motsvarar BAS målpopulation för den månad veckan tillhör, efter exkludering av

- personer som bor i särskilda boenden, såsom äldreboenden, servicehus eller gruppboendestäder
- värnpliktiga eller kontraktsanställda soldater
- fängelseinterner

Skillnader i hur målvariabler definieras

Såväl AKU som BAS har som mål att klassificera personer utifrån deras situation – sysselsatt, arbetslös eller ej i arbetskraften – på arbetsmarknaden. I båda fallen är klassificeringen hierarkisk i sin uppbyggnad, där sysselsatt prioriteras först och därefter arbetslös. Båda källorna har också som mål att klassificera personer ej i arbetskraften utifrån underkategorier, exempelvis studerande, pensionär och sjuk. Det finns således stora likheter i hur den centrala målvariabeln är definierad i AKU och BAS, men det föreligger en viktig skillnad: i AKU avser klassificeringen referensperioden vecka, medan den i BAS avser referensperioden månad.

Skillnader i hur val av referensperiod på objekt- och variabelnivå påverkar hur målstorheterna definieras

AKU och BAS redovisar båda statistik för referensperioderna månad, kvartal och år. I såväl AKU som BAS byggs huvuddelen av målstorheterna upp av en eller flera storheter av typen antal, såsom antal sysselsatta, antal arbetslösa och antal ej i arbetskraften. Dessa storheter är dock definierade på olika sätt till följd av att såväl målpopulationen som målvariablerna i de två källorna har olika referensperiod:

- I AKU byggs målstorheterna upp av antal under veckan, som fastställs utifrån en populationsavgränsning och en målvariabel som båda avser referensperioden kalendervecka. För längre referensperiod definieras en målstorhet av typen antal som medelvärde, beräknat över ett antal veckor, av motsvarande målstorhet för referensperioden vecka. AKU redovisar statistik för referensperioderna månad, kvartal och år. En så

kallad AKU-månad omfattar fyra veckor eller, var tredje månad, fem veckor. Ett kvartal omfattar tretton veckor och ett år femtiotvå veckor. En konsekvens av att AKU definierar storheter utifrån hela kalenderveckor är att de perioder som AKU benämner månad, kvartal och år endast i undantagsfall överensstämmer exakt med motsvarande kalenderperiod.

- I BAS byggs målstorheterna upp av antal under månaden, som fastställs utifrån en populationsavgränsning, och en målvariabel som båda avser referensperioden månad. För referensperioderna kvartal och år utgörs en målstorhet av typen antal av medelvärdet, beräknat över de månader som ingår i kvartalet respektive året, av motsvarande målstorhet för referensperioden månad.

I såväl AKU som BAS skattas målstorheter av typen andel, till exempel sysselsättningsgrad och relativt arbetslöshetstal. I båda undersökningarna definieras målstorheter av typen andel som kvoten mellan två målstorheter av typen antal, definierade för den referensperiod (månad, kvartal, år) som är av intresse. För BAS innebär detta att för referensperioderna kvartal och år definieras en andel som en kvot, där både täljare och nämnare utgörs av medelvärden av storheter av typen antal för perioden månad. För AKU blir konsekvensen, oavsett referensperiod, att en andel definieras som en kvot, där både täljare och nämnare utgörs av medelvärden av storheter av typen antal för perioden vecka.

Att AKU och BAS skiljer sig åt vad gäller ingående målvariablers referensperiod påverkar jämförbarheten av statistik från de två undersökningarna. Skillnaden vad gäller ingående målvariablers referensperiod talar för att målstorheten sysselsättningsgrad enligt AKU bör vara lägre än motsvarande enligt BAS. Detta kan belysas med ett exempel, som utgår från att den enda skillnaden som föreligger är referensperioden för målvariabeln sysselsatt. Antag att

- referensmånaden är februari
- att kalendermånaden februari sammanfaller exakt med fyra kalenderveckor
- att AKU:s målpopulation per kalendervecka är identisk med BAS målpopulation för kalendermånaden
- att målpopulationen består av $N = N_0 + N_1 + N_2 + N_3 + N_4$ personer, där
 - o N_0 är antalet personer som inte var sysselsatta alls under referensmånaden
 - o N_1 är antalet personer som var sysselsatta⁹ under en vecka under referensmånaden
 - o N_2 är antalet personer som var sysselsatta⁹ under två veckor under referensmånaden

⁹ Enligt AKU:s definition av målvariabeln sysselsatt.

- N_3 är antalet personer som var sysselsatta⁹ under tre veckor under referensmånaden
- N_4 är antalet personer som var sysselsatta⁹ under fyra veckor under referensmånaden

För sysselsättningsgrad gäller att AKU skattar målstorheten

$$100 \frac{0,25N_1 + 0,5N_2 + 0,75N_3 + N_4}{N}$$

medan BAS skattar målstorheten

$$100 \frac{N_1 + N_2 + N_3 + N_4}{N}$$

Detta innebär att målstorheterna överensstämmer numeriskt om och endast om $N_1 = N_2 = N_3 = 0$, annars gäller att sysselsättningsgraden för AKU är lägre än motsvarande för BAS. Eftersom det är högst osannolikt att $N_1 = N_2 = N_3 = 0$ i praktiken, gäller att målstorheten sysselsättningsgrad enligt AKU bör vara lägre än motsvarande enligt BAS. Något förenklat gäller att N_1 , N_2 , N_3 och N_4 tillsammans speglar rörligheten in i och ut ur sysselsättning.

Av ovanstående följer att avståndet mellan sysselsättningsgraden i AKU och BAS förväntas öka i takt med att andelen personer som är sysselsatta under färre än fyra veckor per referensmånad ökar, och omvänt om andelen minskar. Resonemanget ovan är även tillämpligt för sysselsättningsgrad på redovisningsgruppsnivå. För redovisningsgrupper i vilka rörlighet på arbetsmarknaden är stor och där tidsbegränsade anställningar är vanligt förekommande, exempelvis personer i åldern 15–24 år, innebär detta att målstorheten sysselsättningsgrad enligt AKU bör vara lägre än motsvarande enligt BAS över tid.

I praktiken är det dessvärre inte möjligt att använda den redovisade statistiken för att skatta effekten av den skillnad som orsakas av att AKU och BAS definierar målstorheten olika. I redovisningsgrupper där en skillnad mellan målstorheterna förväntas föreligga, kan man samtidigt förvänta sig att BAS skattning av sysselsättningsgrad är behäftad med osäkerhet av systematiskt slag, orsakad av skillnader mellan mål- och observationsvariabeln. Förenklat gäller att osäkerheten innebär att BAS skattning för en given referensmånad delvis skattar målstorheten för föregående månad, vilket påverkar möjligheten jämföra skattningen med AKU:s skattning för samma referensmånad. Detta kommenteras ytterligare i avsnittet *Tillförlitlighet* nedan.

Typ av statistik och periodicitet

AKU redovisar slutlig statistik och BAS redovisar preliminär statistik

- en gång per månad för referensperioden månad

- en gång per kvartal för referensperioden kvartal
- en gång per år för referensperioden år

Därutöver redovisar BAS en gång om året slutlig statistik för samtliga referensperioder under ett referensår.

Undersökningsdesign

Skillnader i urvalsförfarande och uppgiftskällor

BAS genomförs som en totalundersökning. Rampopulationen för den preliminära statistiken är de som är folkbokförda enligt Registret över totalbefolkningen (RTB) per den sista dagen i månaden innan referensmånaden. För den slutliga statistiken gäller att rampopulationen utgörs av de som är folkbokförda per den sista dagen i referensmånaden. Ingen direktinsamling sker, utan individuppgifter inhämtas från Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Skatteverket och Socialstyrelsen.

AKU genomförs som en urvalsundersökning, där målet är att samla in uppgifter för samtliga personer i ett slumpmässigt urval med en månatlig urvalsstorlek om cirka 16 500 individer för åldersgruppen 15–74 år. Mer specifikt gäller att AKU är panelundersökning med roterande urval, vilket innebär att urvalspersoner ingår i undersökningen vid flera tillfällen. En utvald person förväntas i normalfallet lämna uppgifter vid åtta tillfällen, med tretton veckor mellan varje tillfälle. Urvalet roteras på så sätt att en åttondel av månadsurvalet – det urval som är föremål för datainsamling under en månad – byts ut mellan två på varandra följande referensmånader. Förfarandet innebär att månadsurvalet för en specifik månad under år t består av en kombination av delurval dragna från tre rampopulationer:

- RTB per den 30 september år $t-3$
- RTB per den 30 september år $t-2$
- RTB per den 30 september år $t-1$

Idealt skulle rampopulationen vid urvalsdragning avgränsas till att enbart omfatta boende i privata hushåll, men det saknas information som möjliggör detta. Således föreligger viss övertäckning, vilket påverkar statistikens tillförlitlighet. Månadsurvalen för oktober, november och december består endast av delurval från rampopulationerna för år $t-2$ och $t-1$. De uppgifter som ligger till grund för AKU:s observationsvariabler samlas in dels via telefonintervjuer, dels via webbinsamling.

Eftersom båda statistikprodukterna använder RTB för att avgränsa sina respektive rampopulationer, innebär detta att brister i RTB, vad gäller överensstämmelsen mellan de som är respektive de som borde vara

folkbokförda, påverkar tillförlitligheten i den statistik som AKU och BAS redovisar.¹⁰

Skillnader i observationsvariabler

Med observationsvariabel avses en variabel som baseras på en, eller flera, uppgifter som har inhämtats – observerats – och som genom bearbetning i skattningsförandet ligger till grund för de statistikvärden som redovisas.

Den mest centrala observationsvariabeln i AKU benämns arbetskraftsstatus. I likhet med motsvarande målvariabel är det en kategorisk variabel, som avser referensperioden vecka och fastställs enligt en hierarkisk princip. Kategorierna är, i fallande prioriteringsordning, sysselsatt, arbetslös och ej i arbetskraften, där den senare kategorin ibland delas upp i underkategorier som heltidsstuderande, pensionär, sjuk och övrig. Observationsvariabeln härleds utifrån ett flertal uppgifter som inhämtas från utvalda personer i samband med datainsamlingen.

I BAS utgör arbetsmarknadsstatus den mest centrala observationsvariabeln. I likhet med motsvarande målvariabel är det en kategorisk variabel, som avser referensperioden månad och fastställs enligt en hierarkisk princip. Kategorierna är, i fallande prioriteringsordning, sysselsatt, arbetslös och ej i arbetskraften, som i sin tur har underkategorierna studerande, pensionär, sjuk och övrig. Observationsvariabeln härleds utifrån inhämtade administrativa uppgifter på individnivå avseende referensmånaden. När det föreligger avvikelser mellan observationsvariabler och motsvarande målvariabler påverkar detta statistikens tillförlitlighet; se avsnittet *Tillförlitlighet* nedan för mer information om hur detta påverkar jämförbarheten av statistik från AKU och BAS.

Tillförlitlighet

Ett statistikvärde utgör en skattning av en målstorhet. Statistikens tillförlitlighet handlar om hur väl ett statistikvärde skattar sin målstorhet. Tillförlitlighet bestäms dels av vilka målstorheter som ska skattas, dels av hur den statistiska undersökningen som ligger till grund för statistiken är designad och genomförd.

De osäkerhetskällor som har betydelse för AKU är

- ramtäckning, som beror av att delurvalen är dragna från rampopulationer som avviker från målpopulationen
- urval, som beror på att endast ett urval av personer undersöks
- bortfall, som beror på att svar helt eller delvis saknas för vissa personer i urvalet

¹⁰ För mer information om täckningsegenskaperna i RTB och hur förekomsten av under- och övertäckning skattas, se SCB 2026a och SCB 2024a.

- mätning, som främst beror på att respondenten missförstår frågor och därför ger ett för frågans intention felaktigt svar

Ovanstående innebär att skattningarna från AKU är behäftade med slumpmässig osäkerhet, vilken också skattas inom ramen för det valda skattningsförfarandet. Dessutom gäller att statistiken sannolikt, trots de åtgärder som vidtas inom ramen för skattningsförfarandet, är behäftad med viss osäkerhet av systematiskt slag. Den källa som kan förväntas bidra mest i detta avseende är bortfall och därefter ramtäckning. Vad gäller ramtäckning påverkas statistikens tillförlitlighet av både över- och undertäckning. Det rör sig om dels den övertäckning som finns i RTB, dels den övertäckning som uppstår till följd av att urvalet inkluderar personer som bor i hushåll som inte ingår i AKU:s målpopulation. Undertäckningen är kopplad till AKU:s urvalsförfarande, vilket är en konsekvens av det valda panelförfarandet¹¹. Allmänt gäller dock att systematisk osäkerhet är svår att kvantifiera numeriskt.

Beträffande BAS är bedömningen att det främst är osäkerhetskällorna ramtäckning och modellantaganden som har störst betydelse för tillförlitligheten. Tillförlitligheten i BAS bestäms således delvis av täckningsegenskaperna i RTB. I sammanhanget är det främst övertäckningen i RTB, personer som är folkbokförda trots att de inte borde vara det, som har betydelse.

Vad gäller modellantaganden handlar det om att målvariabler på individnivå skattas med observationsvariabler, baserade på administrativa uppgifter och hur detta påverkar statistikens tillförlitlighet. Sett ur ett statistiskt perspektiv innebär detta förfarande att man använder en eller flera modeller, behäftade med viss osäkerhet, vilket påverkar statistikens tillförlitlighet.

För BAS gäller att båda osäkerhetskällorna, ramtäckning och modellantaganden, främst introducerar osäkerhet av systematiskt slag. För ramtäckning gäller att osäkerhetskällan förväntas påverka statistikens tillförlitlighet på ett likartat sätt över tid. Beträffande den osäkerhet som uppstår till följd av att det på individnivå kan föreligga skillnader mellan mål- och observationsvariabel, är det mer sannolikt att den varierar över tid under ett kalenderår. Nedan redovisas tre, relativt vanligt förekommande, typfall där det finns en skillnad mellan observations- och målvariablerna. Vidare diskuteras kort hur detta förväntas påverka tillförlitligheten i BAS och förutsättningarna för att jämföra statistik mellan AKU och BAS.

De flesta arbetsmarknadsstatusar härleds utifrån uppgifter om tidpunkten för utbetalda ersättningar. Detta bygger på antagandet att utbetalningsperioden sammanfaller med den period då den aktivitet som ersättningen avser faktiskt utfördes. En konsekvens av detta modellantagande är att sysselsättningen i BAS till viss del registreras med eftersläpning, eftersom utbetalningar för vissa

¹¹ Se avsnittet *Skillnader i urvalsförfarande och uppgiftskällor*.

anställningar ofta sker i efterhand. Inte minst gäller detta anställningar som är temporära till sin karaktär. Eftersom antal anställningar av detta slag tenderar att öka under sommarmånaderna, förväntas effekten på statistiken vara mer tydlig under sommaren och en bit in på hösten. Vidare förväntas effekten vara systematisk, på så sätt att BAS skattning av sysselsättningsgrad under inledningen av perioden är lägre än den skulle ha varit om ingen skillnad mellan observations- och målvariabel förelegat, och omvänt under slutet av perioden. Antagandet påverkar främst unga men motsvarande effekt påverkar även äldre under övergångsperioden mellan sysselsättning och pension. I samband med övergången kan det förekomma att arbetsgivaren betalar ut slutlön som inte sammanfaller med sista perioden då arbete utfördes, vilket innebär att BAS redovisar vissa pensionärer som sysselsatta under en kort period.

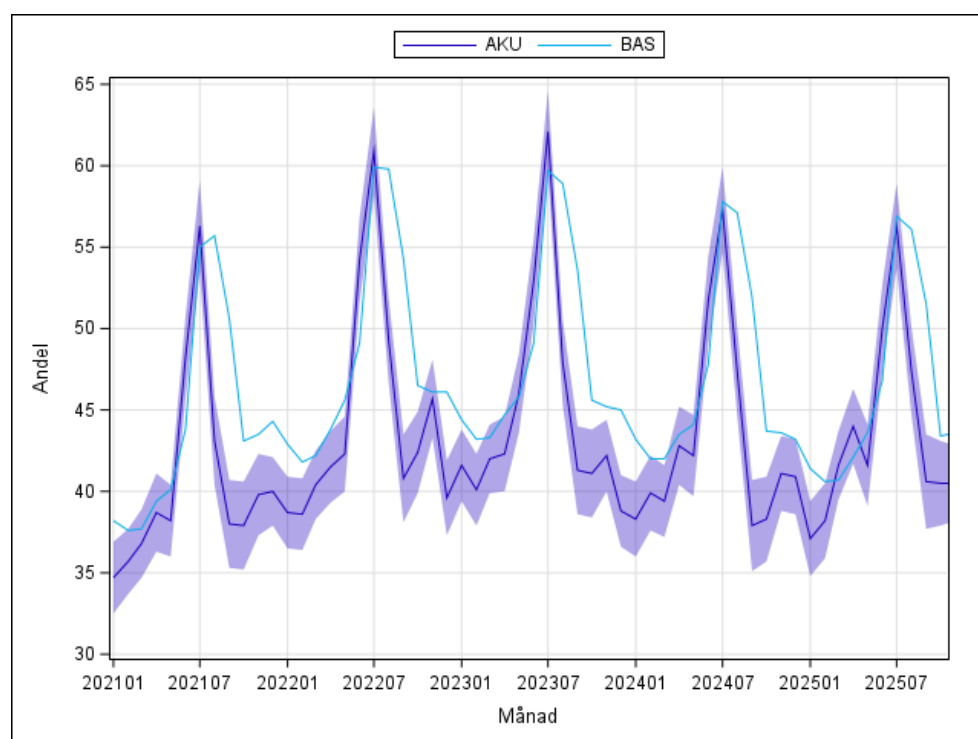
BAS har som mål att klassificera de personer som är tillfälligt frånvarande från sitt arbete men som inte under frånvaron uppbär någon ersättning från sin arbetsgivare, som sysselsatta. Det görs med hjälp av uppgifter arbetsrelaterade ersättningar kopplade till frånvaroorsaker, såsom föräldrapenning, och uppgifter om ersättning för arbete avseende en tidigare period. Modellen bygger på att det finns en eller flera sammanhängande månader av frånvaroersättningar och att det för den månad som föregår den perioden finns ersättning för utfört arbete för att personen ska klassificeras som sysselsatt. Den osäkerhet som introduceras av detta förfarande är främst av systematisk karaktär. Statistiken påverkas dock olika för olika grupper i befolkningen. Säsongs effekten kan däremot förmodas vara relativt liten eftersom det handlar om personer som är frånvarande från sitt arbete under så lång tid att ersättning från arbetsgivare uteblir under en eller flera månader. Det handlar till exempel om frånvaro vid hel föräldraledighet i samband med barns första år, medan inte om kortare frånvaro vid vård av barn.

En del av gruppen sysselsatta utgörs av företagare. I BAS klassificeras de utifrån ett modellantagande som innebär att personer som gör avtryck i deklarationer och andra registreringar kopplade till företagande antas vara verksamma i ett aktivt företag och därmed sysselsatta företagare. En konsekvens av detta antagande är att personer som bedriver sporadisk verksamhet kan skattas som sysselsatta även under perioder av inaktivitet. Samtidigt finns företagare som inte fångas upp i de administrativa uppgifterna, exempelvis till följd av att personerna under vissa månader saknas i registren eller inte redovisar information som företagare normalt förväntas göra. Skattningen av antal företagare kan därför påverka skattningen av antalet sysselsatta i olika riktningar, vilket innebär att det inte går att uttala sig generellt om hur förekomsten av osäkerhetskällan förväntas påverka BAS skattning av sysselsättningsgrad. I och med att andelen företagare ökar med ålder är det också rimligt att effekten är större bland äldre personer än bland yngre.

Hur skillnader mellan mål- och observationsvariabeln i BAS påverkar tillförlitligheten i skattningen av sysselsättningsgrad beror alltså av flera faktorer och är något som bör beaktas när statistik från AKU och BAS jämförs. Effekten är

inte entydig, men i grupper där rörligheten på arbetsmarknaden är stor eller förekomsten av temporära anställningar är stor, exempelvis bland yngre personer, kan man förvänta sig att statistiken i BAS påverkas av osäkerhet av systematiskt slag. Något förenklat kan man säga att den skattning som BAS redovisar för en referensmånad delvis kan ses som en skattning av målstorheten för föregående månad. I dessa grupper är det också sannolikt att det föreligger en numerisk skillnad mellan målstorheterna, i enlighet med avsnittet *Skillnader i hur val av referensperiod på objekt- och variabelnivå påverkar hur målstorheterna definieras*. Figur 2, som redovisar skattad sysselsättningsgrad för personer i åldern 15–24 år enligt AKU och BAS för samtliga månader under perioden 2021–2025, exemplifierar vad ovanstående innebär numeriskt.

Figur 2. Befolkningen i åldern 15–24 år, skattad sysselsättningsgrad, AKU och BAS

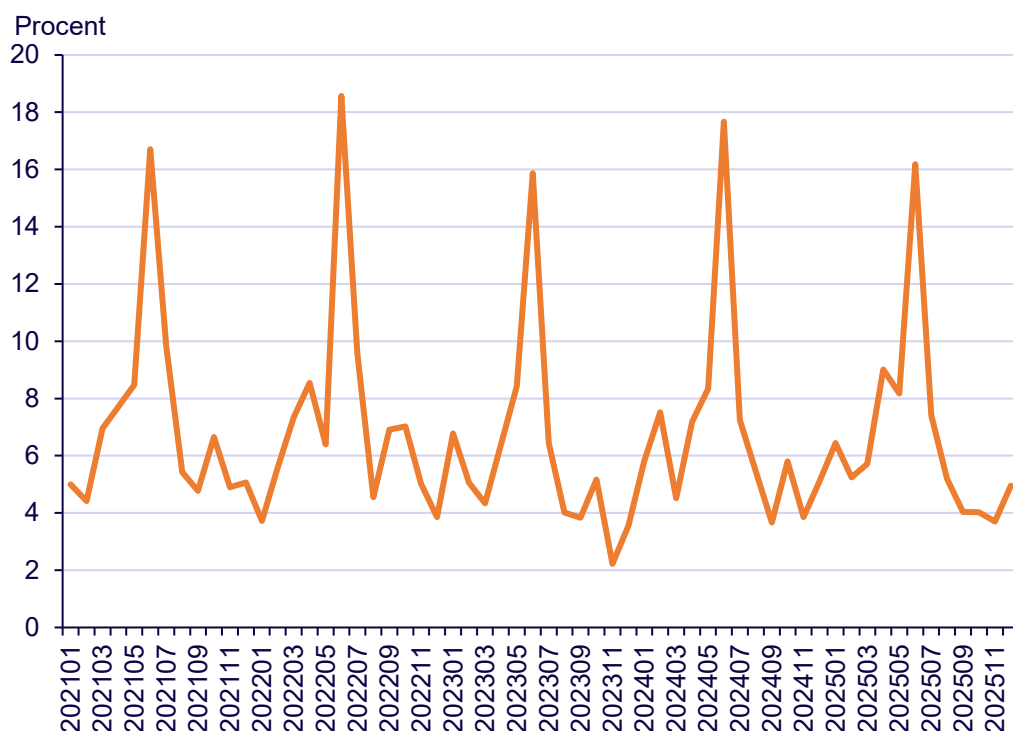
Även om skillnaderna i diagrammet delvis kan orsakas av andra faktorer – skattningarna från både AKU och BAS är behäftade med osäkerhet av mer än ett slag – föranleder det följande kommentarer:

- För en given månad tenderar BAS att delvis skatta föregående månads målstorhet, i enlighet med innehållet i avsnittet. I diagrammet syns detta främst under sommarperioden, då BAS skattning av sysselsättningsgrad under inledningen av perioden är lägre än den skulle ha varit om ingen skillnad mellan observations- och målvariabel föreläggat, och omvänt under slutet av perioden.
- BAS tenderar att skatta sysselsättningsgraden högre än AKU, vilket är i linje med att målstorheten i BAS bör vara högre än målstorheten i AKU, till

följd av skillnad i målvariablernas referensperioder. I diagrammet är det främst statistiken för perioderna oktober–april som ger stöd för detta. Under dessa månader är det rimligt att anta att skillnader mellan observations- och målvariabel påverkar statistiken på ett likartat sätt över tid. Om dessutom övriga osäkerhetskällor främst kan antas bidra med slumpmässig osäkerhet, är skillnaden mellan AKU:s och BAS skattningar en skattning av differensen mellan motsvarande målstorheter som huvudsakligen är behäftad med slumpmässig osäkerhet.

För att illustrera ytterligare kan man se till vilka personer som under en månad inte är sysselsatta enligt BAS men som var det i AKU. För att visa effekterna av dels eftersläpning i BAS, dels referensperioden vecka i AKU kan man studera vilka som var sysselsatta i BAS någon gång under de två följande månaderna.

Figur 3. Andelen sysselsatta i AKU men ej enligt BAS efter sysselsatta med upp till två månaders eftersläpning. AKU och BAS

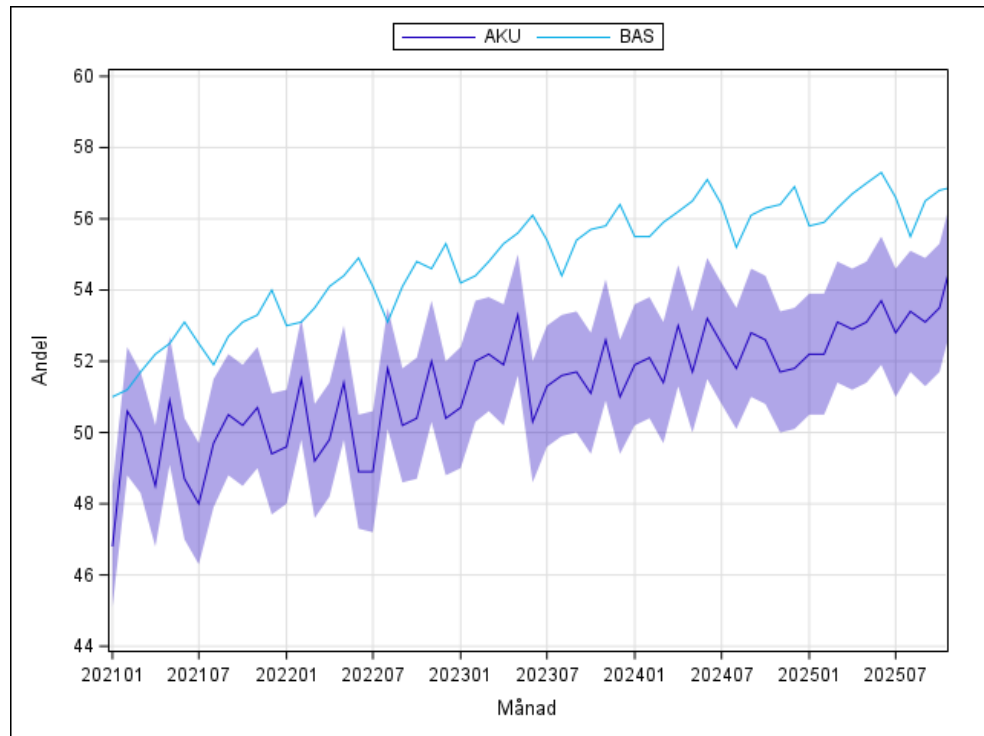

I figur 3 visas skattningen av hur stor andel av de sysselsatta i AKU som ej var sysselsatta enligt BAS under samma månad men som var sysselsatta enligt BAS under den följande tvåmånadersperioden.

Det är ett tydligt säsongsmönster där upp till 18 procent av de sysselsatta i AKU inte var sysselsatta enligt BAS under samma månad och det är under juni som denna skillnad framför allt uppstår. Även månaderna maj och juli visar på en högre nivå där upp till 9 procent av de sysselsatta i AKU inte var sysselsatta enligt BAS som var det under följande tvåmånadersperiod. Det är i huvudsak personer med

tidsbegränsade anställningar som det berör, av samtliga var det 80 procent som hade just en tidsbegränsad anställning.

Figur 4. Befolkningen i åldern 55–74 år, skattad sysselsättningsgrad, AKU och BAS

För personer i åldern 55–74 år är sysselsättningsgraden i BAS konsekvent högre än i AKU, vilket framgår av figur 4. Även här spelar skillnader i referensperiod en roll som påverkar nivåskillnaden. I gruppen 55–74 år sker pensionsavgångar och i genomsnitt under perioden var drygt 7 procent av de som var sysselsatta enligt BAS inte det enligt AKU, sett till samma månad. De var i stället i stor utsträckning ej i arbetskraften på grund av pension enligt AKU. Av de som ej var sysselsatta enligt AKU men som var det enligt BAS uppgav drygt 70 procent att de var pensionärer. Även här kan skillnaderna hänföras till skillnad i mål- och observationsvariabel. En person kan ha gått i pension och fortsatt ha någon form av arbetsrelaterad ersättning. Det bidrar till att öka sysselsättningsgraden i BAS för den gruppen.

Avgränsningar och angreppssätt

Val av referensperiod och första period att analysera

Föregående avsnitt implicerar att för en given referensperiod förväntas AKU och BAS resultera i numeriskt olika skattningar av sysselsättningsgrad. Eftersom båda undersökningarna resulterar i skattningar som är behäftade med osäkerhet, kommer det även gälla för differensen i skattad sysselsättningsgrad. Inte minst förväntas skillnaden variera över tid, eftersom AKU:s skattning just förväntas variera över tid som en konsekvens av det urvals- och skattningsförfarande som används. Detta är således något som måste beaktas vid en kvantitativ analys av skillnaden mellan AKU och BAS vad gäller skattning av sysselsättningsgrad. Något förenklat gäller att ju längre tidsperiod man studerar, desto bättre möjlighet att kvantifiera den förväntade variationen över tid. Mot bakgrund av detta är den genomförda studien baserad på skillnaden i skattad sysselsättningsgrad för referensperioden månad, med januari 2021 som första månad. Valet av januari 2021 motiveras av att statistiken från AKU för första gången framställdes och redovisades i enlighet med de krav som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1700.

Val av statistikvärden i BAS och sista period att analysera

I slutet av maj 2026 reviderade SCB den dittills redovisade preliminära statistiken för BAS. Revideringen omfattade hela tidsserien januari 2020 – februari 2026, där syftet var att öka tillförlitligheten i statistiken. I den reviderade varianten är den skattade sysselsättningsgraden högre än i den tidigare redovisade statistiken. Anledningen är att observationsvariabeln kopplat till företagare har justerats samt att hänsyn tas till att en person, i vissa fall, kan ha flera identitetsbeteckningar.¹² I genomsnitt under perioden januari 2021 till december 2024, för personer i åldern 15–74 år, redovisar den reviderade preliminära statistiken från BAS 24 000 färre sysselsatta än den slutliga statistiken. Det motsvarar 0,3 procentenheter lägre sysselsättningsgrad. Utfallet kan jämföras med den tidigare preliminära varianten där skillnaden var 122 000 färre sysselsatta och 1,6 procentenheter lägre sysselsättningsgrad än slutlig BAS.

¹² SCB 2026b

Analysen baseras på uppgifter som ligger till grund för den reviderade preliminära statistiken. Att jämförelsen nyttjar den preliminära statistiken beror främst på att den varianten bättre motsvarar AKU:s skattningar med avseende på aktualitet. Den preliminära statistiken möjliggör också en längre jämförelseperiod, då den slutliga BAS-statistiken endast finns tillgänglig för referensperioder fram till och med 2024. I analysen används statistik till och med december 2025 för att jämförelsen ska omfatta helår.

Skillnaden mellan den preliminära och slutliga statistiken handlar framför allt om att aktualiteten är högre i den preliminära statistiken, samtidigt som tillförlitligheten förväntas vara något högre i den slutliga statistiken. Framställningstiden i preliminär BAS är två månader. Slutlig statistik redovisas en gång per år, med resultat att framställningstiden är mellan elva och tjugotvå månader, beroende på referensmånad. Den längre framställningsperioden för den slutliga statistiken innebär att ytterligare information finns tillgänglig. Det handlar bland annat om korrigerade inkomstuppgifter, årliga företagsdeklarationer och uppgift om ersättningsperioder för vissa ersättningstyper.

Val av grupper att studera och variabler att beakta

Skillnaden mellan AKU:s och BAS skattningar av sysselsättningsgrad studeras kvantitativt för var och en av följande fyra grupper:

- inrikes födda kvinnor
- inrikes födda män
- utrikes födda kvinnor
- utrikes födda män

Eftersom anknytningen till arbetsmarknaden tenderar att samvariera med ålder och inkomst är detta variabler som ingår i analysen. I båda fallen används klassindelad information, med klasser definierade enligt nedan:

- ålder¹³:
 - o 15–24 år
 - o 25–54 år
 - o 55–74 år
- inkomst¹⁴:
 - o lägre än tre inkomstbasbelopp
 - o tre inkomstbasbelopp eller högre

¹³ De tre åldersklasserna är den finaste indelningsgrund enligt vilken båda statistikprodukterna redovisar statistik.

¹⁴ Arbetsrelaterad inkomst under de senaste 12 månaderna, inklusive referensmånaden; för mer information, se SCB 2024b. AKU redovisar ingen statistik efter inkomst, men indelningsgrunden används vid redovisning av statistik från BAS. I analysen används därför på individnivå den inkomstuppgift som används vid framställningen av BAS.

Fortsättningsvis benämns inkomstklasserna lägre respektive högre.

Angreppssätt

För att närmare analysera hur skillnaden i skattad sysselsättningsgrad samvarierar med ålder och inkomst, utnyttjas att skattningen, såväl i AKU som BAS, matematiskt kan skrivas som en summa summor av vägda andelar, där

- summeringen görs över de sex undergrupper som erhålls genom att korsklassificera ålder med inkomst
- vikten för respektive undergrupp bestäms av skattad relativ befolkningsstorlek för undergruppen i fråga
- andelen för respektive undergrupp utgörs av skattad sysselsättningsgrad för undergruppen i fråga

Om p_A får beteckna den i AKU skattade sysselsättningsgraden, svarar ovanstående mot att p_A kan skrivas på formen

$$p_A = \sum_{i=1}^3 \sum_{j=1}^2 w_{A,ij} p_{A,ij}$$

där

- $i = 1, 2, 3$ svarar mot de tre åldersklasserna, i den ordning de ges ovan
- $j = 1, 2$ svarar mot de två inkomstklasserna, i den ordning de ges ovan
- $w_{A,ij}$ svarar mot AKU:s skattning av relativ storlek¹⁵ för den undergrupp som definieras av klasserna i och j i kombination
- $p_{A,ij}$ svarar mot AKU:s skattning av sysselsättningsgraden i den undergrupp som definieras av klasserna i och j i kombination

Antag att den grupp som är föremål för analys är inrikes födda män, samt att $i = 2$ och $j = 1$. Då gäller att $i = 2$ och $j = 1$ i kombination definierar undergruppen inrikes födda män som är 25–54 år och tillhör den lägre inkomstklassen. Vidare gäller att $w_{A,21}$ svarar mot AKU:s skattning av hur stor andel av AKU:s målpopulation i gruppen inrikes födda män som är 25–54 år och tillhör den lägre inkomstklassen, samt att $p_{A,21}$ svarar mot AKU:s skattning av sysselsättningsgrad för samma undergrupp. Om p_B får beteckna den i BAS skattade sysselsättningsgraden, gäller således analogt att p_B kan skrivas på formen

$$p_B = \sum_{i=1}^3 \sum_{j=1}^2 w_{B,ij} p_{B,ij}$$

¹⁵ Med relativ storlek avses i detta fall antal i målpopulationen i undergruppen i fråga, satt i relation till antalet i målpopulationen i den grupp som studeras.

där $w_{B,ij}$ och $p_{B,ij}$ är skattningar av motsvarande storheter enligt BAS.

Av ovanstående följer också att

$$d = p_A - p_B$$

där d alltså betecknar skillnaden i skattad sysselsättningsgrad, matematiskt kan skrivas på formen

$$d = \sum_{i=1}^3 \sum_{j=1}^2 w_{A,ij} p_{A,ij} - \sum_{i=1}^3 \sum_{j=1}^2 w_{B,ij} p_{B,ij}$$

Detta uttryck kan i sin tur skrivas om ytterligare på formen

$$d = d_w + d_p$$

där

$$d_w = \sum_{i=1}^3 \sum_{j=1}^2 (w_{A,ij} - w_{B,ij}) p_{A,ij}$$

och

$$d_p = \sum_{i=1}^3 \sum_{j=1}^2 w_{B,ij} (p_{A,ij} - p_{B,ij})$$

Av statistisk teori följer att om (i) AKU och BAS definierade målpopulationen på exakt samma sätt, (ii) skattningarna som bidrar till termen d_w enbart var behäftade med slumpmässig osäkerhet och (iii) inga skillnader förelåg mellan AKU och BAS vad gäller mål- och observationsvariabler, skulle båda termerna variera runt noll över tid. I praktiken gäller dock att skillnader föreligger i alla tre avseenden, varför det är fullt rimligt att ingendera av termerna kommer att variera runt noll i praktiken. I analysen tolkas d_w och d_p på följande sätt:

- d_w kvantifierar den samlade effekten av att AKU och BAS skiljer sig åt vad gäller skattning av undergruppernas relativa befolkningsstorlek
- d_p kvantifierar den samlade effekten av skillnader mellan AKU och BAS vad gäller skattning av undergruppernas sysselsättningsgrad.

För var och en av de fyra grupperna gäller att den deskriptiva analysen tar sin utgångspunkt i att d , skillnaden mellan AKU och BAS vad gäller skattad sysselsättningsgrad, samt d_w och d_p enligt ovan, beräknas för samtliga månader under åren 2021–2025. Därefter görs en samlad bedömning, om så är möjligt, av vilken av termerna d_w och d_p som har störst numerisk inverkan på den observerade skillnaden för gruppen.

För att ytterligare kasta ljus över eventuella skillnader på undergruppsnivå, som i sin tur bidrar till termerna d_w och d_p , studeras dessutom per undergrupp skillnaden mellan AKU och BAS vad gäller skattad sysselsättningsgrad och relativ befolkningsstorlek. I denna del av analysen utnyttjas det faktum att det är möjligt att för individerna i AKU:s svarsmängd på individnivå ersätta AKU:s observationsvariabel avseende sysselsättning med motsvarande observationsvariabel från BAS, och därefter beräkna en skattning enligt AKU:s skattningsförfarande.

Låt $p_{A,ij}$ och $p_{B,ij}$ vara definierade enligt ovan, samt låt $p_{B,ij}^*$ beteckna skattad sysselsättningsgrad, beräknad utifrån AKU:s svarsmängd och AKU:s skattningsförfarande men baserad på observationsvariabel enligt BAS, för den undergrupp som definieras av klasserna i och j i kombination. Då gäller att $p_{A,ij} - p_{B,ij}$, skillnaden i skattad sysselsättningsgrad för undergruppen i fråga, kan skrivas på formen

$$p_{A,ij} - p_{B,ij} = d_{ij,MO} + d_{ij,US}$$

där

$$d_{ij,MO} = p_{A,ij} - p_{B,ij}^*$$

där MO står för mål- och observationsvariabler, och

$$d_{ij,US} = p_{B,ij}^* - p_{B,ij}$$

där US står för urval- och skattningsförfarande. Valet av beteckningarna MO och US motiveras av följande resonemang: om AKU och BAS definierade målpopulationen på exakt samma sätt och skattningarna av $p_{A,ij}$ och $p_{B,ij}^*$ enbart var behäftade med slumpmässig osäkerhet, skulle

- $d_{ij,MO}$ utgöra en skattning av den skillnad som uppstår till följd av att AKU och BAS skiljer sig åt dels vad gäller referensperiod för målvariabeln, dels vad gäller observationsvariabler
- $d_{ij,US}$ utgöra en skattning av den skillnad som uppstår till följd av att $p_{B,ij}^*$ utgör en skattning, baserad på AKU:s urvals- och skattningsförfarande, av $p_{B,ij}$.

Under de ovan gjorda antagandena skulle $d_{ij,US}$ variera runt noll över tid, vilket i sin tur skulle innebära att eventuella skillnader av systematiskt slag på undergruppsnivå enbart skulle bero av skillnader avseende mål- och observationsvariabler. I praktiken gäller dock att AKU och BAS inte definierar målpopulationen på ett identiskt sätt, samt att statistiken från både AKU och BAS, med stor sannolikhet, är behäftad med osäkerhet av systematiskt slag, varför det är fullt möjligt att ingendera av termerna kommer att variera runt noll i praktiken.

För att ytterligare belysa skillnaden $d_{ij,MO}$ kan man, med hjälp av AKU:s svarsmängd och AKU:s skattningsförfarande, skatta andelen personer som är sysselsatta enligt både AKU och BAS, alternativt ej sysselsatt enligt både AKU och BAS, bland samtliga personer i AKU:s målpopulation. I analysen benämner vi denna andel som samstämmigheten mellan AKU och BAS.

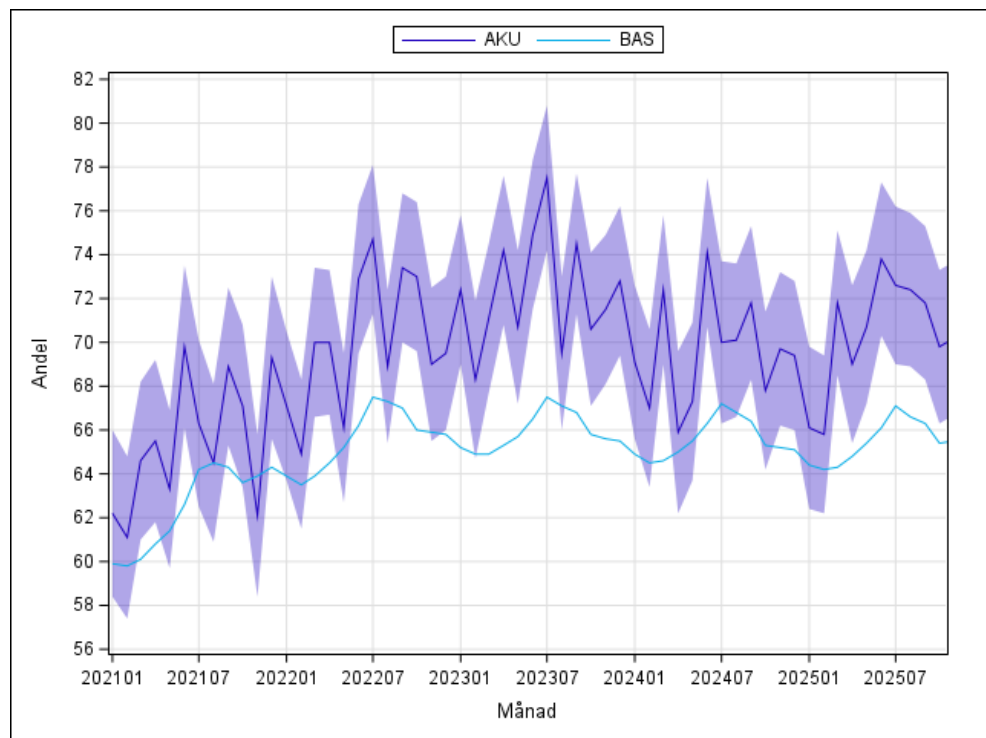
Deskriptiv analys

Nedan redovisas resultaten av den deskriptiva analysen, som genomförts utifrån det ovan beskrivna angreppssättet. Analysen presenteras gruppvis i fallande ordning efter hur stor, i absoluta tal, den genomsnittliga skillnaden i skattad sysselsättningsgrad är.

Utrikes födda män, 15–74 år

Figur 5 redovisar grafiskt den skattade sysselsättningsgraden för utrikes födda män i åldern 15–74 år enligt AKU och BAS. Av diagrammet framgår att skattningen enligt BAS är lägre än skattningen enligt AKU under hela perioden, med ett undantag. Under 37 av 60 månader ligger BAS skattning även under den nedre gränsen i det skattade osäkerhetsintervallet för AKU:s skattning.

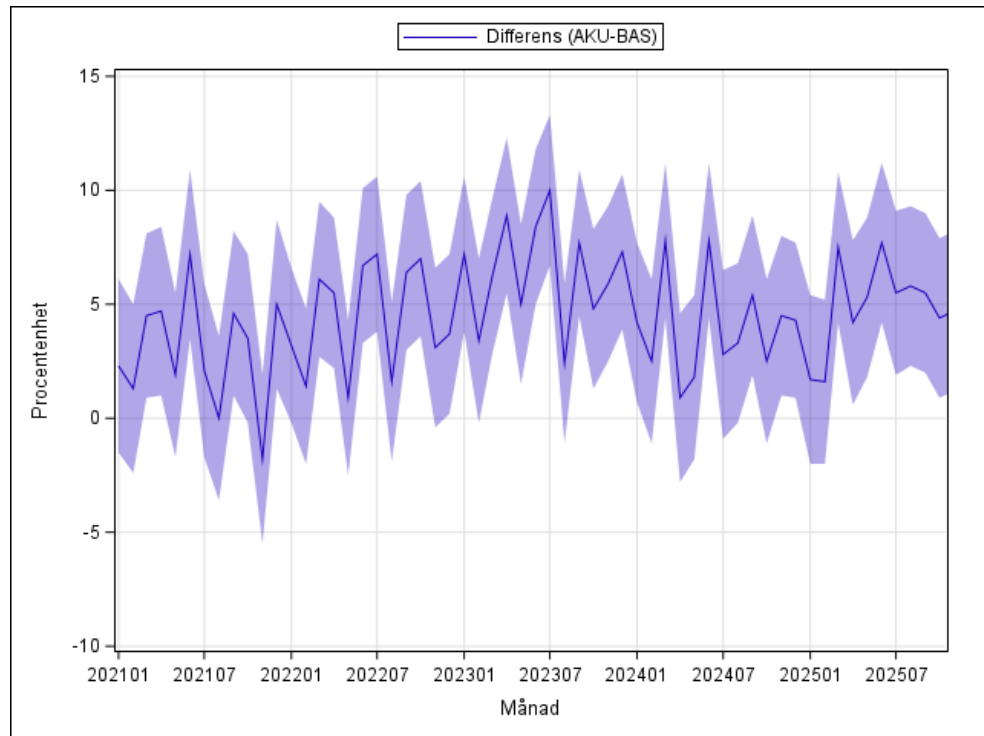
Figur 5. Utrikes födda män, 15–74 år, skattad sysselsättningsgrad, AKU och BAS

För att lättare se hur stor skillnaden mellan AKU:s och BAS skattning är och hur den utvecklas över tid, redovisas den grafiskt i figur 6. Eftersom tillförlitligheten i BAS förväntas vara likartad över tid under den studerade perioden, beror den variation som ses i diagrammet i första hand på att AKU:s skattning är behäftad med osäkerhet. Skillnaden i skattad sysselsättningsgrad ligger under

studieperioden i genomsnitt på 4,5 procentenheter och varierar mellan -1,8 och 10,0 procentenheter.

Figur 6. Utrikes födda män, 15–74 år, skattad sysselsättningsgrad, differens mellan AKU och BAS

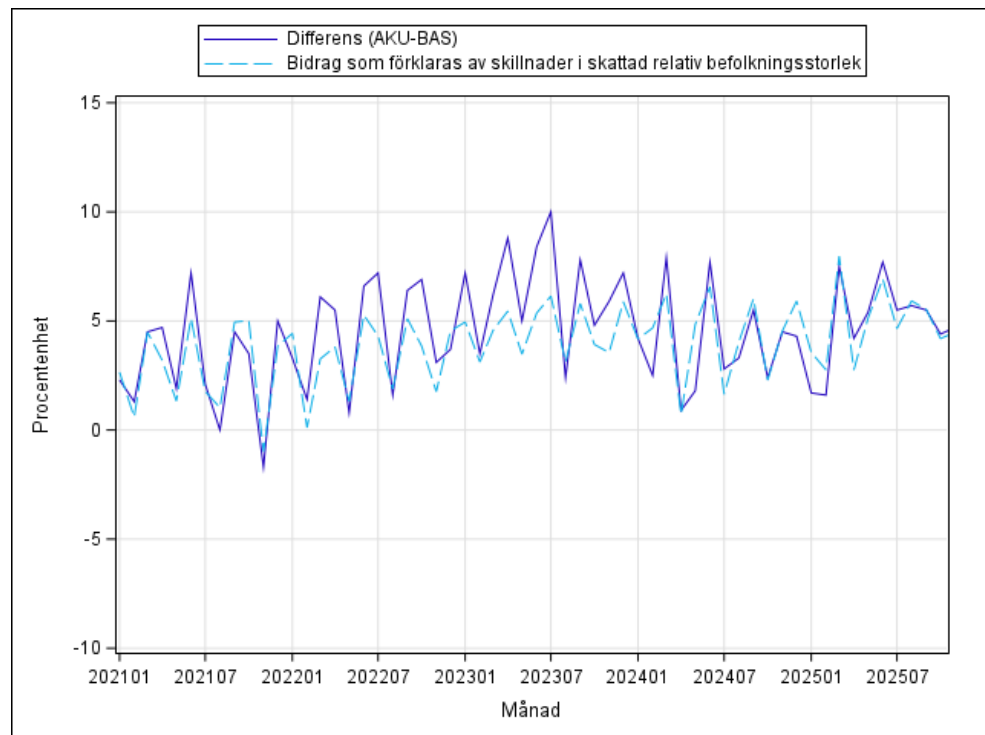
Av figur 6 framgår att skillnaden varierar över tid, samt att den fram till mitten av 2023 tenderade att öka, för att därefter stabilisera sig på en högre nivå än den som gällde vid studieperiodens inledning. För att belysa hur skillnaden beror av skillnader mellan AKU och BAS vad gäller

- skattad relativ befolkningsstorlek¹⁶
- skattad sysselsättningsgrad

används det angreppssätt som beskrivs i avsnittet *Angreppssätt*, med de sex undergrupper som beskrivs i avsnittet *Val av grupper att studera och variabler att beakta*. Av figur 7 framgår hur d_w , som kvantifierar den samlade effekten av att AKU och BAS skiljer sig åt vad gäller skattning av undergruppernas relativa befolkningsstorlek, varierar över tid och förhåller sig till skillnaden i skattad sysselsättningsgrad, medan figur 8 redovisar motsvarande för termen d_p , som kvantifierar den samlade effekten av skillnader mellan AKU och BAS vad gäller skattning av undergruppernas sysselsättningsgrad.

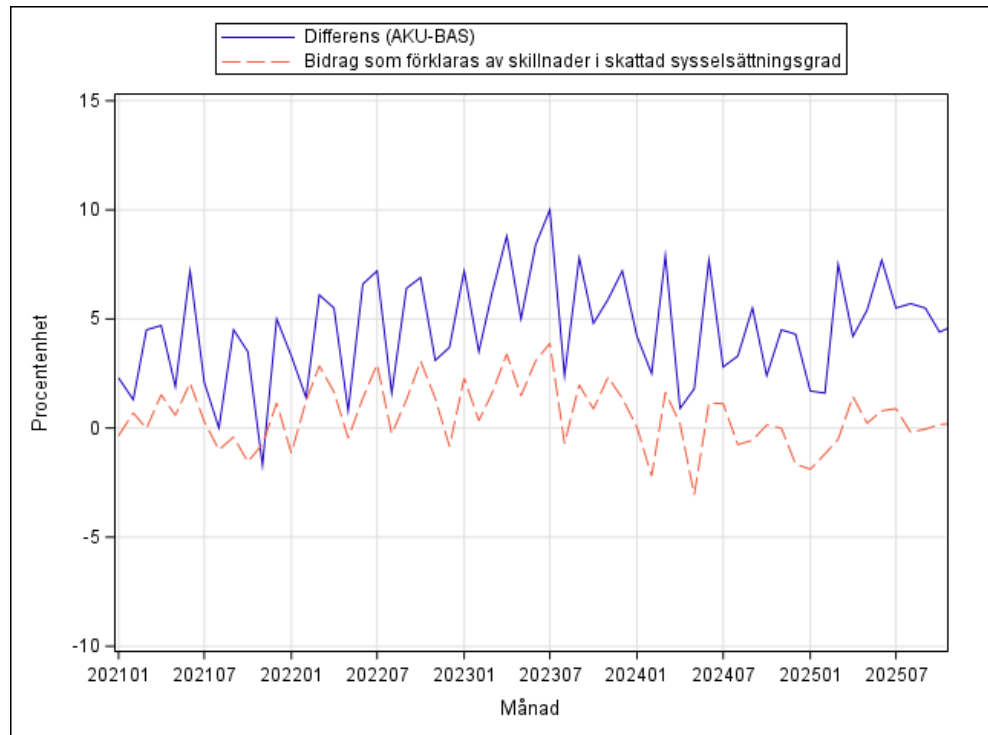
¹⁶ I förhållande till befolkningens storlek i gruppen utrikes födda män i åldern 15–74 år.

Figur 7. Utrikes födda män, 15–74 år, skattad sysselsättningsgrad, differens mellan AKU och BAS, samt effekten av att AKU och BAS skiljer sig åt vad gäller skattning av undergruppernas relativa befolkningsstorlek

Termen d_w – effekten av att AKU och BAS skiljer sig åt vad gäller skattning av undergruppernas relativa befolkningsstorlek – tenderar att trendmässigt uppvisa likartad utveckling över tid som skillnaden mellan AKU och BAS vad gäller skattad sysselsättningsgrad, medan termen d_p – effekten av skillnader mellan AKU och BAS vad gäller skattning av undergruppernas sysselsättningsgrad – tenderar att variera runt noll över tid.

Figur 8. Utrikes födda män, 15–74 år, skattad sysselsättningsgrad, differens mellan AKU och BAS, samt effekten av att AKU och BAS skiljer sig åt vad gäller skattning av undergruppernas sysselsättningsgrad

I tabell 1 redovisas respektive undergrupps genomsnittliga bidrag under studieperioden till såväl termerna d_w och d_p var för sig, som skillnaden totalt mellan AKU och BAS vad gäller skattad sysselsättningsgrad.

Tabell 1. Utrikes födda män, 15–74 år, numeriskt bidrag per undergrupp, efter förklarande orsak samt till skillnaden totalt; genomsnitt över tid

Undergrupp	Genomsnittligt numeriskt bidrag till		
	d_w	d_p	$d = d_w + d_p$
15–24 år, lägre inkomst	0,3	-0,3	0,0
25–54 år, lägre inkomst	-1,8	1,5	-0,3
55–74 år, lägre inkomst	-0,3	-0,1	-0,3
15–24 år, högre inkomst	0,5	-0,2	0,3
25–54 år, högre inkomst	4,7	-0,2	4,5
55–74 år, högre inkomst	0,6	-0,2	0,4
Summa över undergrupperna	4,0	0,5	4,5

Termen d_w varierar inte kring noll, vilket skulle ha varit det förväntade utfallet om AKU och BAS hade haft exakt samma målpopulation och skattningarna som bidrar till termen enbart varit behäftade med slumpmässig osäkerhet. Vidare

gäller att d_w ger ett avsevärt större numeriskt bidrag än d_p till den genomsnittliga skillnaden på 4,5 procentenheter. Detta innebär att en relativt stor del av den observerade skillnaden mellan AKU och BAS, vad gäller genomsnittlig skattad sysselsättningsgrad för utrikes födda män i åldern 15–74 år, uppstår till följd av att AKU systematiskt avviker från BAS vad gäller skattning av relativ befolkningsstorlek på undergruppsnivå. Termen d_w bidrar med 4,0 procentenheter till den totala genomsnittliga skillnaden om 4,5 procentenheter.

En analys ger vid handen att storleken av d_w i första hand bestäms av skillnader mellan AKU och BAS vad gäller skattning av relativ befolkningsstorlek i undergrupperna män i åldern 25–54 år med lägre respektive högre inkomst. Under den studerade perioden tenderar AKU att systematiskt skatta den relativa befolkningsstorleken lägre än BAS för män i åldern 25–54 år med lägre inkomst, och omvänt för män i åldern 25–54 år med högre inkomst. Eftersom respektive undergrupps bidrag till termen d_w utgörs av produkten mellan (i) skillnaden i skattad relativ befolkningsstorlek mellan AKU och BAS och (ii) skattad sysselsättningsgrad enligt AKU, och män i åldern 25–54 år med högre inkomst tenderar att ha en högre skattad sysselsättningsgrad än män i åldern 25–54 år med lägre inkomst, är det framför allt undergruppen män i åldern 25–54 år med högre inkomst som numeriskt påverkar storleken av d_w .

Termen d_p bidrar med 0,5 procentenheter till den totala genomsnittliga skillnaden om 4,5 procentenheter. Av uttrycket för d_p kan man sluta sig till att termen storleksmässigt främst bestäms av de undergrupper i vilka AKU och BAS skiljer sig åt vad gäller skattad sysselsättningsgrad. Detta betyder i sin tur att d_p huvudsakligen bestäms av de termer i formeluttrycket som svarar mot de undergrupper som utgörs av personer med lägre inkomst; för de undergrupper som utgörs av personer med högre inkomst tenderar nämligen AKU och BAS att skilja sig åt mycket lite vad gäller skattad sysselsättningsgrad.¹⁷

För att ytterligare belysa hur de olika undergrupperna bidrar till de två termerna d_w och d_p ovan, redovisas nedan, i tabellform, per undergrupp skillnaden mellan AKU och BAS vad gäller skattad relativ befolkningsstorlek och sysselsättningsgrad, det vill säga de skillnader som, i kombination med ytterligare information, ligger till grund för uppgifter som redovisas i tabell 1.

¹⁷ För undergruppen 15–24 år, högre inkomst, gäller detta endast delvis, men eftersom denna undergrupp är mycket liten vad gäller relativ befolkningsstorlek enligt BAS, blir effekten på d_p marginell även om skillnaden i skattad sysselsättningsgrad är relativt stor.

Tabell 2. Utrikes födda män, 15–74 år, skillnad i relativ befolkningsstorlek och sysselsättningsgrad, per undergrupp

Undergrupp	Skillnad i relativ befolkningsstorlek, procentenheter			Skillnad i sysselsättningsgrad, procentenheter				Genomsnittlig skillnad i sysselsättningsgrad, till följd av skillnad i		Genomsnittlig samstämmighet, procent
	medelvärde	min	max	medelvärde	min	max	antal månader inom osäkerhetsintervall (av 60)	mål- och observationsvariabler, procentenheter	urvals- och skattningsförfarande, procentenheter	
15–24 år, lägre inkomst	1,0	-1,6	3,7	-2,3	-18,0	13,2	53	-3,0	0,7	85,7
25–54 år, lägre inkomst	-5,5	-9,9	-1,7	9,2	-1,0	23,7	36	3,3	6,0	85,0
55–74 år, lägre inkomst	-1,4	-3,9	2,0	-0,5	-8,2	11,2	55	-0,7	0,2	92,3
15–24 år, högre inkomst	0,5	-1,4	2,0	-5,6	-31,2	5,4	48	-4,2	-1,4	93,0
25–54 år, högre inkomst	4,8	-0,4	9,8	-0,5	-2,8	2,7	57	-1,1	0,6	97,3
55–74 år, högre inkomst	0,6	-1,9	3,5	-2,3	-10,5	2,7	57	-2,5	0,2	95,7

Utifrån tabell 2 framgår att AKU tenderar att skatta den relativa befolkningsandelen högre än BAS för den högre inkomstklassen. Det ser vi genom att samtliga åldersklasser har ett positivt värde på skillnaden i relativ befolkningsstorlek. Det omvända gäller för den lägre inkomstklassen, med undantag för åldersklassen 15–24 år. Det genomsnittliga avståndet mellan skattningar av den relativa befolkningsstorleken är störst för undergruppen 25–54 år, lägre inkomst med en genomsnittlig skillnad på -5,5 procentenheter. Motsvarande åldersklass, med högre inkomst, är i samma storleksordning men med omvänt tecken, 4,8 procentenheter. För var och en av undergrupperna 25–54 år, lägre respektive högre inkomst, förefaller avståndet mellan skattningarna att öka under den studerade perioden.

När det gäller skillnad i sysselsättningsgrad är det undergruppen 25–54 år, lägre inkomst som uppvisar det största genomsnittliga avståndet mellan skattningarna, med i genomsnitt 9,2 procentenheter. Skillnaden förfaller till största del bero på val gjorda kopplat till urvals- och skattningsförfarandena, eftersom genomsnittet för den termen skattas till 6,0 procentenheter. Genom att studera tidsseriens utveckling förefaller den delen av skillnaden öka under 2021–2023, för att sedan stabiliseras under 2024 och 2025 på en något lägre nivå än den som gällde under 2023.

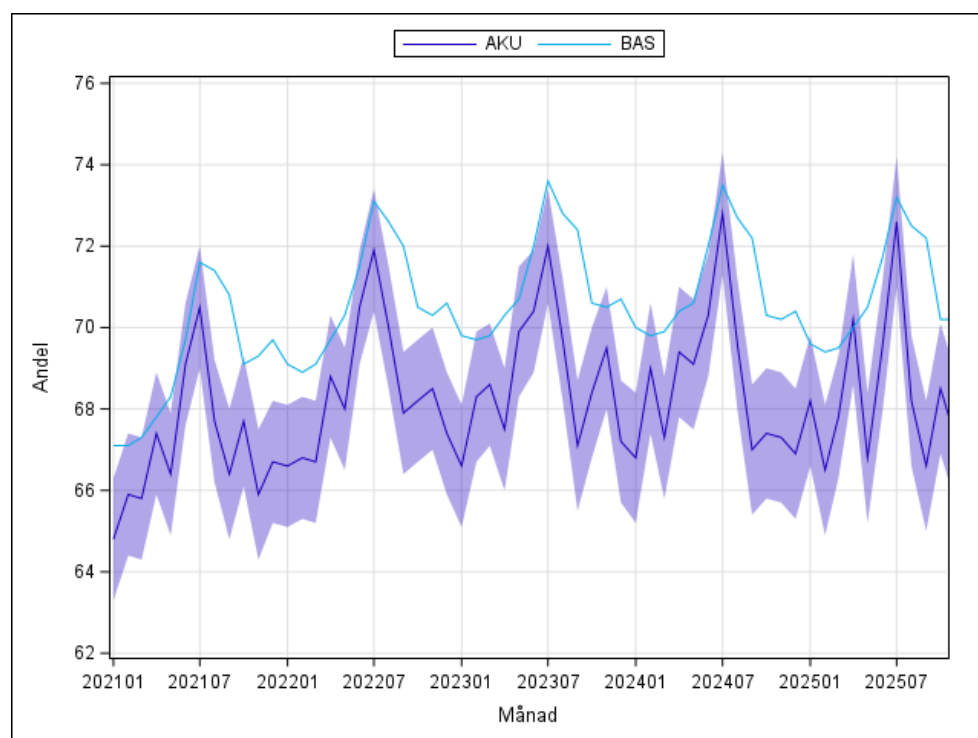
Vad gäller åldersklassen 15–24 år, oavsett inkomstklass, är det främst val kopplat till mål- och observationsvariabler som bidrar till skillnaden i skattad

sysselsättningsgrad. Den genomsnittliga skillnaden i sysselsättningsgrad för dessa två undergrupper är -2,3 respektive -5,6 procentenheter, där bidraget till följd av skillnader i mål- och observationsvariabler är i genomsnitt -3,0 respektive -4,2 procentenheter. För varje åldersklass är samstämmigheten högre i den högre inkomstklassen än i den lägre.

Inrikes födda kvinnor, 15–74 år

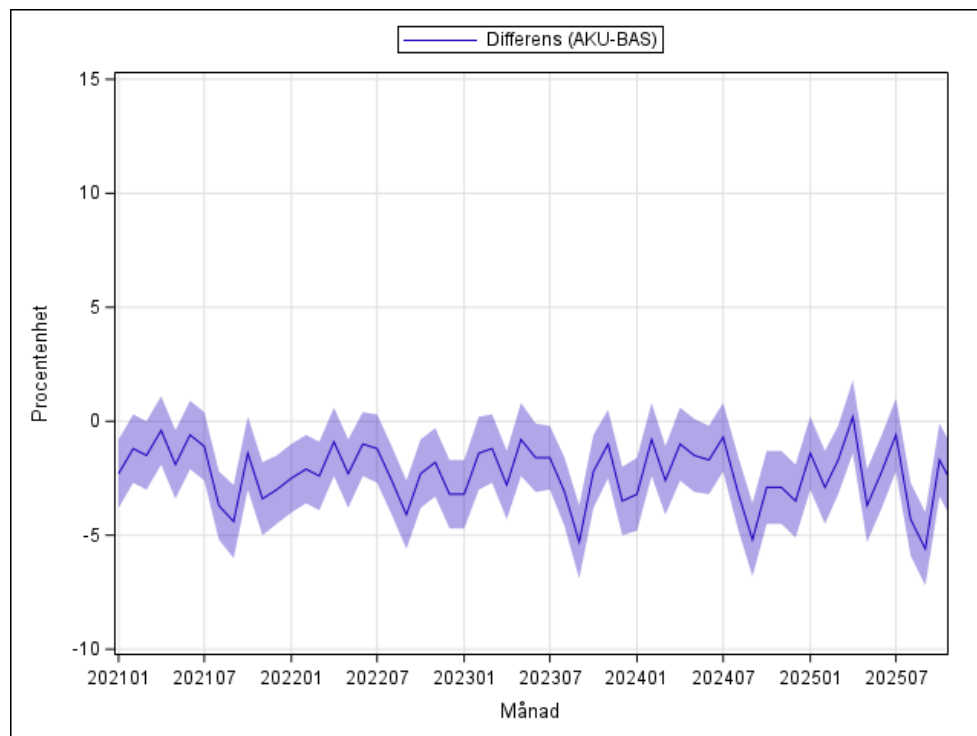
Av figur 9 framgår att för inrikes födda kvinnor redovisar BAS en skattning som överstiger AKU:s skattning för samtliga månader under perioden, med ett undantag. Vidare gäller att BAS skattning huvudsakligen, under 40 av 60 månader, ligger över den övre gränsen i det skattade osäkerhetsintervallet för AKU:s skattning.

Figur 9. Inrikes födda kvinnor, 15–74 år, skattad sysselsättningsgrad, AKU och BAS

Figur 10 visar utvecklingen av skillnaden över tid. Skillnaden i skattad sysselsättningsgrad ligger under studieperioden i genomsnitt på -2,3 procentenheter och varierar mellan -5,6 och 0,2 procentenheter.

Figur 10. Inrikes födda kvinnor, 15–74 år, skattad sysselsättningsgrad, differens mellan AKU och BAS

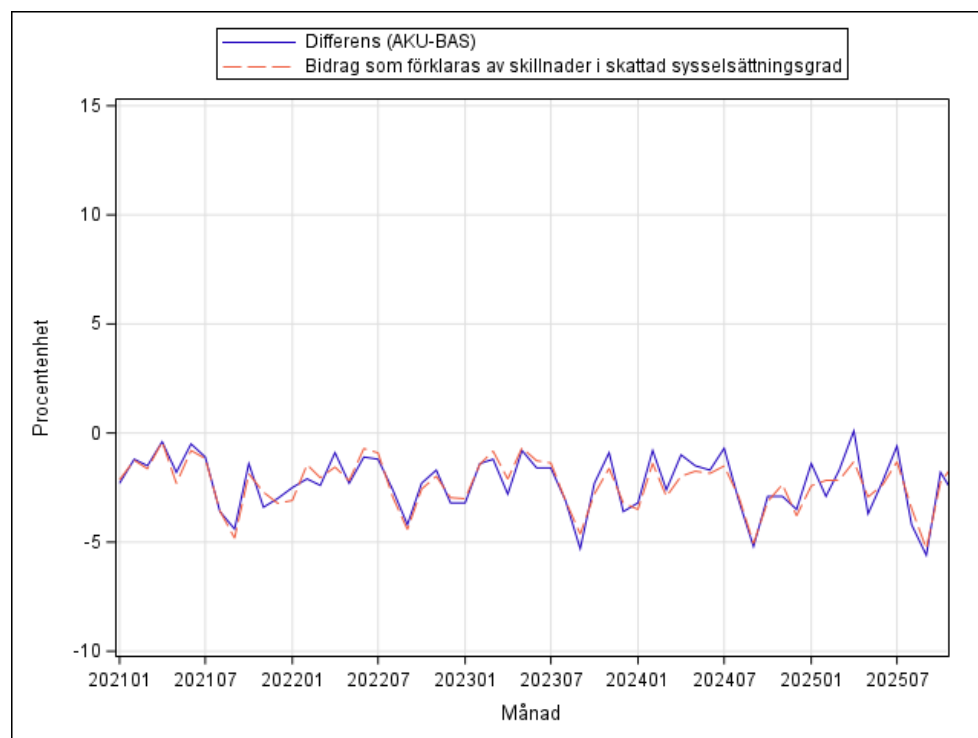
Av figur 10 framgår att även om skillnaden varierar över tid, är den underliggande variationen i princip densamma över tid. I tabell 3 redovisas respektive undergrupps genomsnittliga bidrag till var och en av termerna d_w och d_p . Av tabellen framgår även respektive undergrupps genomsnittliga bidrag till skillnaden mellan AKU och BAS, samt den genomsnittliga storleken totalt av termerna d_w och d_p .

Tabell 3. Inrikes födda kvinnor, 15–74 år, numeriskt bidrag per undergrupp, efter förklarande orsak samt till skillnaden totalt; genomsnitt över tid

Undergrupp	Genomsnittligt numeriskt bidrag till		
	d_w	d_p	$d = d_w + d_p$
15–24 år, lägre inkomst	0,0	-0,4	-0,5
25–54 år, lägre inkomst	-0,5	0,0	-0,5
55–74 år, lägre inkomst	0,1	-1,2	-1,0
15–24 år, högre inkomst	-0,5	-0,1	-0,6
25–54 år, högre inkomst	1,0	-0,2	0,7
55–74 år, högre inkomst	0,0	-0,4	-0,4
Summa över undergrupperna	0,0	-2,3	-2,3

För inrikes födda kvinnor gäller att termen d_w varierar kring noll, vilket innebär att för denna grupp tenderar AKU och BAS att över tid numeriskt skatta den relativa befolkningsstorleken på undergruppsnivå relativt lika. Detta innebär i sin tur att den genomsnittliga skillnaden mellan AKU och BAS vad gäller skattad sysselsättningsgrad numeriskt motsvarar medelvärdet av d_p , som kvantifierar den samlade effekten av skillnader mellan AKU och BAS vad gäller skattning av sysselsättningsgrad för undergrupperna. Att skillnaden i skattad sysselsättningsgrad huvudsakligen bestäms, såväl storleks- som variationsmässigt, av termen d_p , framgår även av figur 11, som samtidigt visar utvecklingen över tid för de två serierna.

Figur 11. Inrikes födda kvinnor, 15–74 år, skattad sysselsättningsgrad, differens mellan AKU och BAS, samt effekten av att AKU och BAS skiljer sig åt vad gäller skattning av undergruppernas sysselsättningsgrad

För att ytterligare belysa vilka skillnader på undergruppsnivå som bidrar till skillnader på gruppnivå, redovisas nedan, per undergrupp, en kort deskriptiv analys av skillnaden mellan AKU och BAS vad gäller skattad relativ befolkningsstorlek och sysselsättningsgrad.

Tabell 4. Inrikes födda kvinnor, 15–74 år, skillnad i relativ befolkningsstorlek och sysselsättningsgrad, per undergrupp

Undergrupp	Skillnad i relativ befolkningsstorlek, procentenheter			Skillnad i sysselsättningsgrad, procentenheter				Genomsnittlig skillnad i sysselsättningsgrad, till följd av skillnad i		Genomsnittlig samstämmighet, procent
	medelvärde	min	max	medelvärde	min	max	antal månader inom osäkerhetsintervall (av 60)	mål- och observationsvariabler, procentenheter	urvals- och skattningsförfarande, procentenheter	
15–24 år, lägre inkomst	0,0	-1,3	1,2	-3,3	-19,1	11,8	40	-3,7	0,5	82,8
25–54 år, lägre inkomst	-1,1	-2,4	-0,1	-0,1	-10,6	7,9	57	-0,5	0,4	84,1
55–74 år, lägre inkomst	0,7	-0,4	1,7	-6,1	-12,0	-1,1	5	-4,4	-1,7	89,7
15–24 år, högre inkomst	-0,5	-1,3	0,1	-3,6	-19,0	3,4	48	-3,4	-0,2	95,1
25–54 år, högre inkomst	1,0	-0,9	2,5	-0,6	-1,8	0,3	45	-0,4	-0,2	98,3
55–74 år, högre inkomst	0,0	-1,0	0,9	-2,5	-5,7	0,3	31	-1,9	-0,6	97,0

Vid uppdelning efter ålder i kombination med inkomst framgår från tabell 4 att skillnaden i sysselsättningsgrad generellt är större än skillnaden i relativ befolkningsstorlek, några undantag från detta går dock att observera. Den genomsnittliga skillnaden avseende sysselsättningsgrad är lägre för åldersklassen 25–54 år än för de andra två åldersklasserna. Detta gäller både för lägre respektive högre inkomstklass. Något som skiljer den yngsta och den äldsta åldersklassen åt är att för den yngsta åldersklassen ligger skattningen för BAS inom osäkerhetsintervallet för AKU:s skattning för fler månader än vad som är fallet för den äldsta åldersklassen.

Den undergrupp där skillnad i sysselsättningsgrad är som störst är de som är 55–74 år och tillhör den lägre inkomstklassen. För denna grupp är skillnaden i sysselsättningsgrad -6,1 procentenheter vilket kan jämföras med skillnaden för hela gruppen som är -2,3 procentenheter. För undergruppen ser skillnaden ut att vara mindre under åren 2021 och 2022 för att därefter vara större från och med år 2023.

Skillnad i sysselsättningsgrad utgörs främst av skillnad i mål- och observationsvariabler, detta gäller för samtliga undergrupper. Även här är skillnaden som störst i undergruppen 55–74 år med en lägre inkomst.

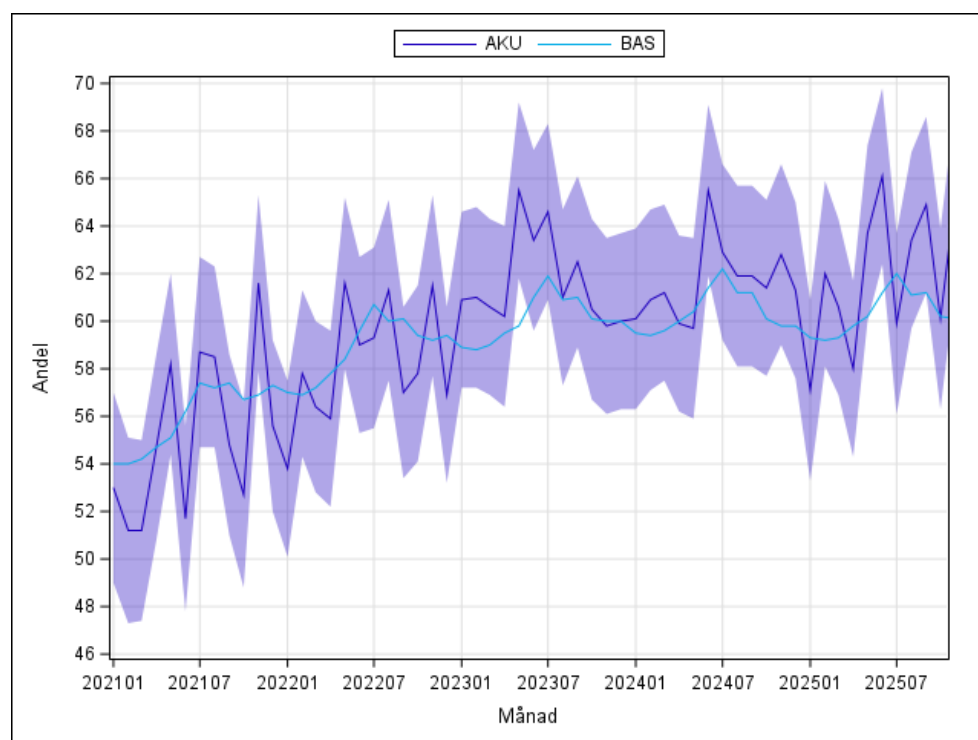
För samtliga åldersklasser är den genomsnittliga samstämmigheten lägre för de i den lägre inkomstklassen än för de i den högre. För åldersklasserna 15–24 år

respektive 25–54 år är skillnaden drygt tio procentenheter och för åldersklassen 55–74 år är skillnaden knappt tio procentenheter.

Utrikes födda kvinnor, 15–74 år

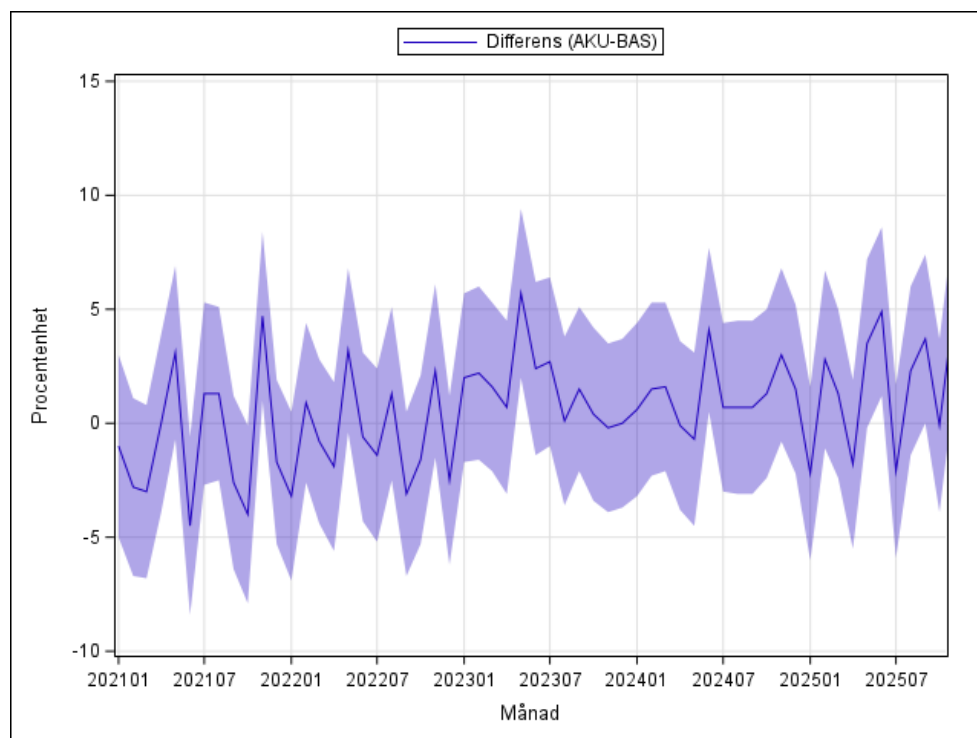
Av figur 12 framgår att för utrikes födda kvinnor tenderar AKU och BAS att skatta sysselsättningsgrad relativt lika. Den genomsnittliga differensen uppgår under studieperioden till -0,7 procentenheter och under 52 av 60 månader ligger BAS skattning inom det skattade osäkerhetsintervallet för AKU:s skattning.

Figur 12. Utrikes födda kvinnor, 15–74 år, skattad sysselsättningsgrad, AKU och BAS

Av figur 13, som visar utvecklingen av skillnaden över tid, framgår att skillnaden under studieperioden varierar mellan -4,5 och 5,7 procentenheter. Vidare framgår att skillnaden under studieperioden ligger på två olika nivåer – fram till 2023 tenderar skillnaden att vara svagt negativ, medan skillnaden under perioden därefter tenderar att vara svagt positiv.

Figur 13. Utrikes födda kvinnor, 15–74 år, skattad sysselsättningsgrad, differens mellan AKU och BAS

Tabell 5 redovisar respektive undergrupps genomsnittliga bidrag till var och en av termerna d_w och d_p , respektive undergrupps genomsnittliga bidrag till skillnaden mellan AKU och BAS samt den genomsnittliga storleken totalt av termerna d_w och d_p .

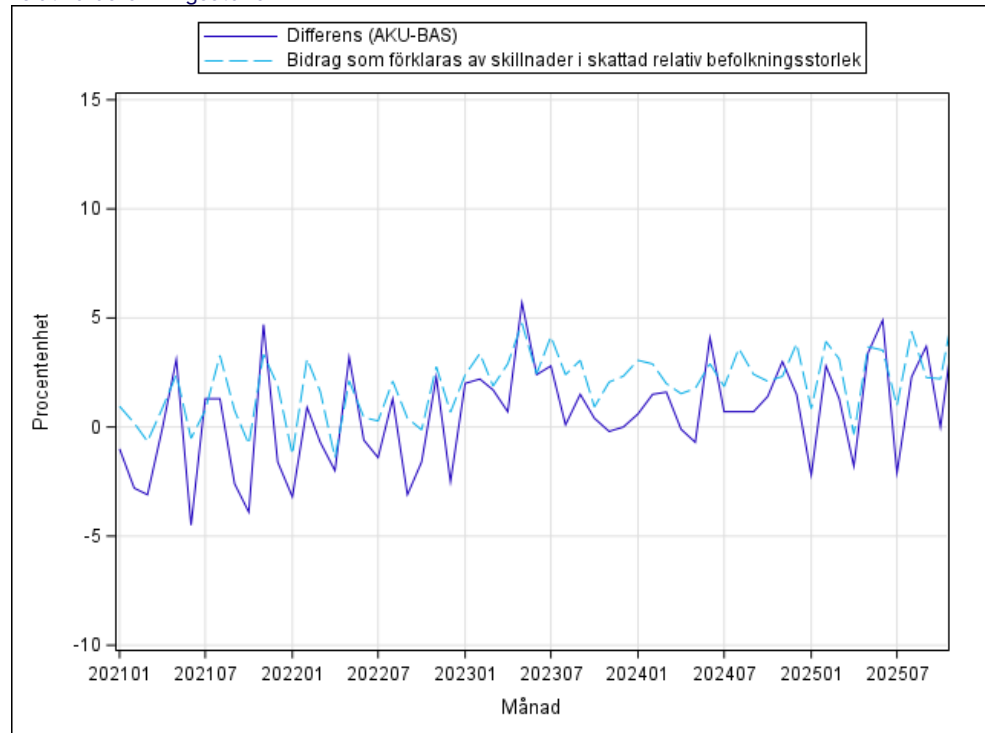
Tabell 5. Utrikes födda kvinnor, 15–74 år, numeriskt bidrag per undergrupp, efter förklarande orsak samt till skillnaden totalt; genomsnitt över tid

Undergrupp	Genomsnittligt numeriskt bidrag till		
	d_w	d_p	$d = d_w + d_p$
15–24 år, lägre inkomst	0,6	-0,5	0,1
25–54 år, lägre inkomst	-0,6	-0,2	-0,9
55–74 år, lägre inkomst	-0,3	0,0	-0,4
15–24 år, högre inkomst	-0,1	0,0	-0,2
25–54 år, högre inkomst	2,4	-0,3	2,1
55–74 år, högre inkomst	0,1	-0,2	-0,1
Summa över undergrupperna	2,0	-1,3	-0,7

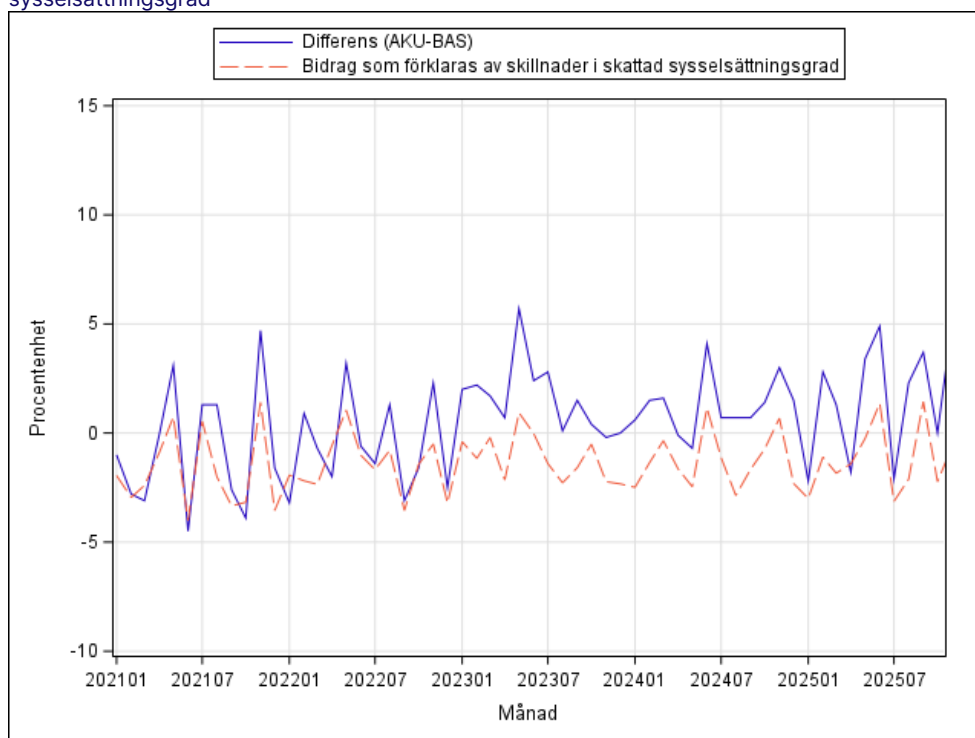
Både d_w och d_p är i genomsnitt tydligt skilda från noll, trots att den genomsnittliga skillnaden mellan AKU och BAS vad gäller skattad sysselsättningsgrad endast är -0,7 procentenheter. Av figur 14 framgår hur d_w varierar över tid och förhåller sig

till skillnaden i skattad sysselsättningsgrad, medan figur 15 redovisar motsvarande för termen d_p .

Figur 14. Utrikes födda kvinnor, 15–74 år, skattad sysselsättningsgrad, differens mellan AKU och BAS, samt effekten av att AKU och BAS skiljer sig åt vad gäller skattning av undergruppernas relativa befolkningsstorlek

Figur 15. Utrikes födda kvinnor, 15–74 år, skattad sysselsättningsgrad, differens mellan AKU och BAS, samt effekten av att AKU och BAS skiljer sig åt vad gäller skattning av undergruppernas sysselsättningsgrad

Sammantaget indikerar diagrammen att det främst är utvecklingen av termen d_w , som kvantifierar den samlade effekten av att AKU och BAS skiljer sig åt vad gäller skattning av undergruppernas relativa befolkningsstorlek, som bidrar till att skillnaden i skattad sysselsättningsgrad tenderar att utvecklas på olika sätt under studieperioden.

För att ytterligare belysa hur skillnader på undergruppsnivå bidrar till skillnader på grupp nivå, redovisas nedan, per undergrupp, en kort deskriptiv analys av skillnaden mellan AKU och BAS vad gäller skattad sysselsättningsgrad.

Tabell 6. Utrikes födda kvinnor, 15–74 år, skillnad i relativ befolkningsstorlek och sysselsättningsgrad, per undergrupp

Undergrupp	Skillnad i relativ befolkningsstorlek, procentenheter			Skillnad i sysselsättningsgrad, procentenheter				Genomsnittlig skillnad i sysselsättningsgrad, till följd av skillnad i		Genomsnittlig samstämmighet, procent
	medelvärde	min	max	medelvärde	min	max	antal månader inom osäkerhetsintervall (av 60)	mål- och observationsvariabler, procentenheter	urvals- och skattningsförfarande, procentenheter	
15–24 år, lägre inkomst	1,7	-1,1	4,2	-4,1	-16,3	8,1	49	-5,1	1,0	85,6
25–54 år, lägre inkomst	-1,9	-5,3	2,7	-0,7	-10,7	11,0	55	-0,8	0,2	87,1
55–74 år, lägre inkomst	-2,3	-6,6	-0,2	-0,1	-6,7	8,9	54	-1,5	1,3	93,5
15–24 år, högre inkomst	-0,1	-1,1	0,8	-2,8	-30,4	5,6	21	-4,2	1,4	94,9
25–54 år, högre inkomst	2,5	-1,8	6,5	-0,9	-3,3	1,1	57	-1,1	0,2	97,4
55–74 år, högre inkomst	0,1	-2,2	2,8	-2,3	-9,7	2,9	54	-2,1	-0,1	96,9

Det framgår av tabell 6 att skillnaden i sysselsättningsgrad överstiger skillnaden i relativ befolkningsstorlek för åldersklassen 15–24 år i båda inkomstklasserna samt för åldersklassen 55–74 år i den högre inkomstklassen, medan det motsatta förhållandet gäller för de tre resterande undergrupperna. Den största genomsnittliga skillnaden i sysselsättningsgrad mellan AKU och BAS återfinns i åldersklassen 15–24 år för båda inkomstklasserna. Vidare framgår att BAS-skattningen, för den yngsta åldersklassen, ligger inom AKU:s osäkerhetsintervall under färre månader än för övriga åldersklasser, vilket är särskilt tydligt för 15–24 år i den högre inkomstklassen. Det framgår också att den genomsnittliga skillnaden i sysselsättningsgrad, till följd av skillnader i mål- och observationsvariabler, förefaller bidra i störst utsträckning för alla sex undergrupper.

I undergruppen 15–24 år, lägre inkomst, är det genomsnittliga avståndet mellan skattad sysselsättningsgrad som störst och uppgår till -4,1 procentenheter, med en variation mellan -16,3 och 8,1 procentenheter. Det är också i denna undergrupp som skillnaden i mål- och observationsvariabler är som störst och bidrar till att förklara skillnaden i sysselsättningsgrad med -5,1 procentenheter. För undergruppen 15–24 år, högre inkomst är skillnaden i skattad sysselsättningsgrad näst störst och i genomsnitt -2,8 procentenheter, men med en något större variation, mellan -30,4 och 5,6 procentenheter. Likt dem i den lägre inkomstklassen är det primärt en skillnad i mål- och observationsvariabler som bidrar till skillnaden i skattad sysselsättningsgrad, med ett bidrag som i

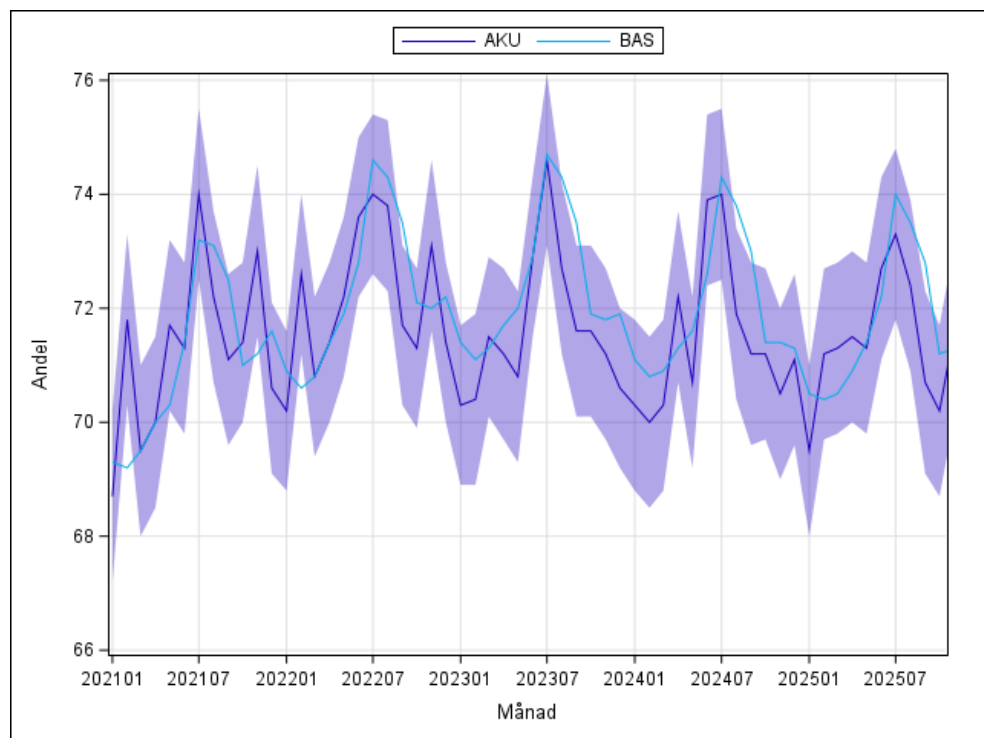
genomsnitt uppgår till -4,2 procentenheter. Det ska dock nämnas att det förekommer nedgångar i den totala skillnaden som inte helt förklaras av skillnader i mål- och observationsvariabler, utan som eventuellt går att hänföra till skillnader kopplade till urvals- och skattningsförfarandena.

För samtliga åldersklasser är den genomsnittliga graden av samstämmighet lägre i den lägre inkomstklassen än i den högre. Skillnaden är störst, 10 procentenheter för åldersklasserna 15–24 år respektive 25–54 år, och 3 procentenheter för åldersklassen 55–74 år.

Inrikes födda män, 15–74 år

Av figur 16 framgår att AKU och BAS tenderar att skatta sysselsättningsgrad, i likhet med för utrikes födda kvinnor, relativt lika för inrikes födda män; den genomsnittliga differensen uppgår under studieperioden till endast -0,3 procentenheter. Av diagrammet framgår att det är något vanligare att AKU redovisar en lägre skattning än BAS, men mönstret är inte entydigt och skillnaden är under 51 av 60 månader så liten att BAS skattning ligger inom det skattade osäkerhetsintervallet för AKU:s skattning.

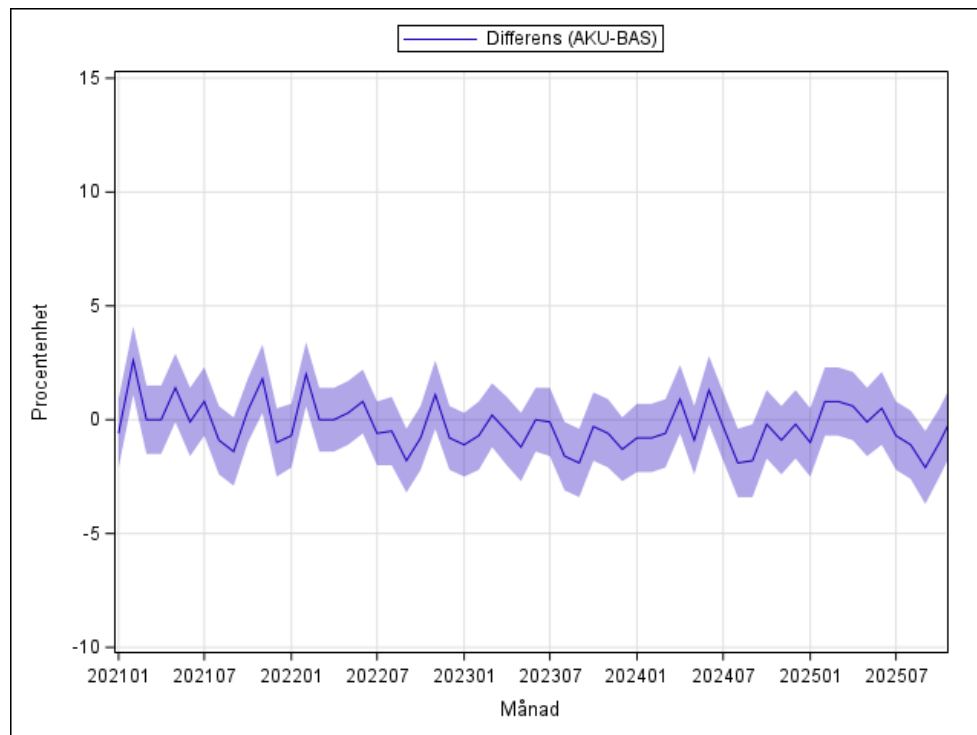
Figur 16. Inrikes födda män, 15–74 år, skattad sysselsättningsgrad, AKU och BAS

Figur 17 visar utvecklingen av skillnaden över tid. Under studieperioden varierar skillnaden mellan -2,1 och 2,6 procentenheter. Av diagrammet framgår att skillnaden uppvisar en svag negativ trend fram till mitten av 2023, för att därefter

ligga på ungefär samma nivå. Den underliggande variationen är ungefär densamma under hela perioden.

Figur 17. Inrikes födda män, 15–74 år, skattad sysselsättningsgrad, differens mellan AKU och BAS

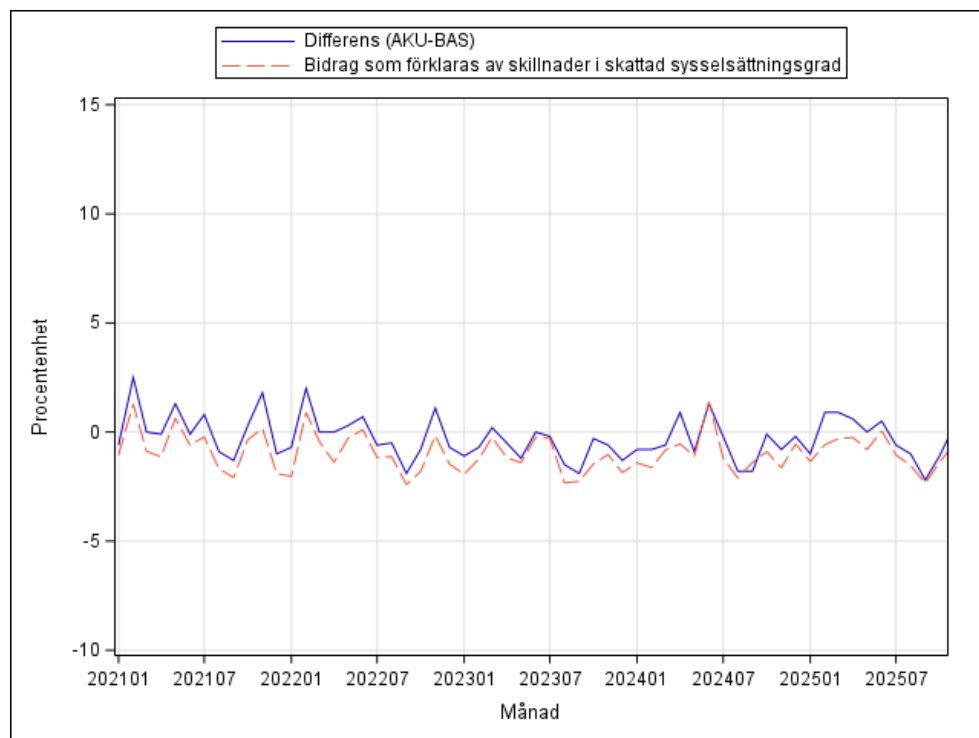
I tabell 7 redovisas respektive undergrupps genomsnittliga bidrag till var och en av termerna d_w och d_p . Av tabellen framgår även respektive undergrupps genomsnittliga bidrag till skillnaden mellan AKU och BAS, samt den genomsnittliga storleken totalt av termerna d_w och d_p .

Tabell 7. Inrikes födda män, 15–74 år, numeriskt bidrag per undergrupp, efter förklarande orsak samt till skillnaden totalt; genomsnitt över tid

Undergrupp	Genomsnittligt numeriskt bidrag till		
	d_w	d_p	$d = d_w + d_p$
15–24 år, lägre inkomst	-0,1	-0,1	-0,2
25–54 år, lägre inkomst	-0,4	0,6	0,2
55–74 år, lägre inkomst	0,1	-0,9	-0,8
15–24 år, högre inkomst	-0,2	0,0	-0,3
25–54 år, högre inkomst	1,4	-0,1	1,3
55–74 år, högre inkomst	-0,1	-0,4	-0,5
Summa över undergrupperna	0,7	-1,0	-0,3

Situationen för inrikes födda män är snarlik den för utrikes födda kvinnor, på så sätt att både d_w och d_p ger ett bidrag skilt från noll till den genomsnittliga skillnaden mellan AKU och BAS. Att termen d_w är skild från noll indikerar att det över tid föreligger en viss skillnad mellan AKU och BAS vad gäller skattning av den relativa befolkningsstorleken på undergruppsnivå. Numeriskt gäller dock att termen d_p bidrar mer än d_w till den genomsnittliga skillnaden om -0,3 procentenheter, samt att respektive terms bidrag är relativt litet i absoluta termer. Således gäller även för inrikes födda män att skillnaden i skattad sysselsättningsgrad huvudsakligen följer av att AKU och BAS skattar sysselsättningsgraden olika på undergruppsnivå. Att så är fallet framgår också av figur 18, som samtidigt visar utvecklingen över tid för skillnaden mellan AKU och BAS vad gäller skattad sysselsättningsgrad och termen d_p .

Figur 18. Inrikes födda män, 15–74 år, skattad sysselsättningsgrad, differens mellan AKU och BAS, samt effekten av att AKU och BAS skiljer sig åt vad gäller skattning av undergruppernas sysselsättningsgrad

För att ytterligare belysa vilka skillnader på undergruppsnivå som bidrar till skillnader på gruppnivå, redovisas nedan, per undergrupp, en kort deskriptiv analys av skillnaden mellan AKU och BAS vad gäller skattad relativ befolkningsstorlek och sysselsättningsgrad.

Tabell 8. Inrikes födda män, 15–74 år, skillnad i relativ befolkningsstorlek och sysselsättningsgrad, per undergrupp

Undergrupp	Skillnad i relativ befolkningsstorlek, procentenheter			Skillnad i sysselsättningsgrad, procentenheter				Genomsnittlig skillnad i sysselsättningsgrad, till följd av skillnad i		Genomsnittlig samstämmighet, procent
	medelvärde	min	max	medelvärde	min	max	antal månader inom osäkerhetsintervall (av 60)	mål- och observationsvariabler, procentenheter	urvals- och skattningsförfarande, procentenheter	
15–24 år, lägre inkomst	-0,3	-1,1	0,6	-0,7	-13,4	15,0	46	-2,1	1,5	85,6
25–54 år, lägre inkomst	-1,2	-2,3	-0,2	8,5	1,8	18,0	22	4,5	4,1	82,3
55–74 år, lägre inkomst	0,3	-1,0	1,5	-5,4	-9,1	1,8	17	-4,8	-0,5	86,0
15–24 år, högre inkomst	-0,3	-1,3	0,3	-1,4	-9,1	3,2	55	-1,5	0,1	96,9
25–54 år, högre inkomst	1,5	0,1	3,0	-0,3	-1,4	0,4	53	-0,3	0,0	98,6
55–74 år, högre inkomst	-0,1	-1,0	1,0	-2,7	-5,1	-0,8	24	-1,8	-0,9	96,3

I tabell 8 framgår att AKU, i jämförelse med BAS, tenderar att skatta den relativa befolkningsstorleken lägre för alla undergrupper förutom bland 55–74 år med lägre inkomst och 25–54 år med högre inkomst. Störst skillnad återfinns i den senare där AKU i genomsnitt skattar den relativa befolkningsstorleken 1,5 procentenheter högre än BAS. När det gäller skillnaden i skattad sysselsättningsgrad finns det en större variation mellan undergrupperna i jämförelse med skattning av skillnad i den relativa befolkningsstorleken. Skillnaden är som störst för undergruppen 25–54 år med lägre inkomst, 8,5 procentenheter, som också är den enda undergrupp som uppvisar ett positivt värde. Skillnaden tycks förklaras av skillnader i mål- och observationsvariabler respektive urvals- och skattningsförfarande till ungefär lika stor del. För övriga undergrupper bidrar skillnader i mål- och observationsvariabler i störst utsträckning till skillnaden i sysselsättningsgrad.

För samtliga åldersklasser är den genomsnittliga samstämmigheten lägre bland undergrupperna med lägre inkomst än bland de med högre. Samstämmigheten är som högst bland 25–54 år med högre inkomst och är lägst för motsvarande åldersklass med lägre inkomst.

Avslutande kommentarer

Inom ramen för föreliggande rapport har skillnaden mellan AKU och BAS vad gäller skattad sysselsättningsgrad i var och en av grupperna

- inrikes födda kvinnor
- inrikes födda män
- utrikes födda kvinnor
- utrikes födda män

studerats för perioden 2021–2025. I analysen beaktas två variabler, ålder och inkomst, som samvarierar med sysselsättning.

Det finns inte en enskild förklaring till de skillnader som föreligger. Av avsnittet *Statistikens innehåll* framgår att undersökningarna inte är identiska vad gäller hur de målstorheter som skattas är definierade, i termer av objekt, variabler och referensperioder, varför man inte bör utgå från att ingen skillnad skulle föreligga ens om en jämförelse kunde baseras på respektive undersöknings målstorhet.¹⁸ De definitionsmässiga skillnader som föreligger implicerar att målstorheten sysselsättningsgrad enligt AKU numeriskt bör vara lägre än motsvarande målstorhet enligt BAS. Avståndet mellan skattningarna förväntas öka i takt med att andelen personer som är sysselsatta under färre än fyra veckor per referensmånad ökar, och omvänt om andelen minskar. Till detta kommer att samtliga statistikvärden i AKU och BAS är behäftade med osäkerhet, vilket även gäller för skillnaden i skattad sysselsättningsgrad. Eftersom flera källor bidrar till denna osäkerhet, med bidrag av såväl systematisk som slumpmässig natur, kan effekten på statistiken vara olika beroende på vilken grupp som studeras.

Den deskriptiva analysen tar sin utgångspunkt i att skillnaden mellan AKU och BAS vad gäller skattad sysselsättningsgrad för en grupp matematiskt kan uttryckas som en summa av två termer:

- en som kvantifierar den samlade effekten av att AKU och BAS skiljer sig åt vad gäller skattning av undergruppernas relativa befolkningsstorlek
- en som kvantifierar den samlade effekten av att AKU och BAS skiljer sig åt vad gäller skattning av undergruppernas sysselsättningsgrad

För gruppen utrikes födda män i åldern 15–74 år är skillnaden i skattad sysselsättningsgrad i genomsnitt 4,5 procentenheter under studieperioden. Eftersom AKU över tid tenderar att redovisa en lägre skattning än BAS i fem av de

¹⁸ De statistikvärden som skulle ha redovisats om respektive undersökning kunde ha genomförts enligt vald undersökningsdesign, helt utan att påverkas av osäkerhet.

sex undergrupperna kan detta framstå som märkligt. Att skillnaden för gruppen som helhet ändå är positiv i genomsnitt följer dock av att AKU systematiskt avviker från BAS vad gäller skattning av relativ befolkningsstorlek på undergruppsnivå. Faktum är att AKU skattar den relativa befolkningsstorleken högre än BAS i samtliga tre undergrupper som svarar mot utrikes födda män med högre inkomst. I kombination med att sysselsättningsgraden i samtliga dessa undergrupper är mycket hög, innebär detta att för gruppen utrikes födda män i åldern 15–74 år tenderar AKU att skatta sysselsättningsgraden högre än BAS över tid. I de fem undergrupper där AKU tenderar att skatta sysselsättningsgraden lägre än BAS beror skillnaden främst av skillnader i mål- och observationsvariabler, vilket är i linje med avsnitten *Statistikens innehåll* respektive *Angreppssätt*. I undergruppen 25–54 år, lägre inkomst, gäller dock att AKU tenderar att skatta sysselsättningsgraden högre än BAS, och skillnaden beror främst på val gjorda kopplat till urvals- och skattningsförfarandena.

För de inrikes födda kvinnorna är skillnaden i skattad sysselsättningsgrad under studieperioden i genomsnitt -2,3 procentenheter. Eftersom AKU och BAS för denna grupp skattar den relativa befolkningsstorleken på undergruppsnivå relativt lika, tenderar den term som kvantifierar den samlade effekten av att AKU och BAS skiljer sig åt vad gäller skattning av undergruppernas relativa befolkningsstorlek att variera kring noll över tid. Detta betyder i sin tur att den genomsnittliga skillnaden i skattad sysselsättningsgrad numeriskt motsvarar genomsnittet av den term som kvantifierar den samlade effekten av skillnader mellan AKU och BAS vad gäller skattning av sysselsättningsgrad för undergrupperna. I samtliga sex undergrupper gäller att AKU tenderar att skatta sysselsättningsgraden lägre än BAS, och genomgående gäller att skillnaden främst beror av skillnader i mål- och observationsvariabler.

För de utrikes födda kvinnorna skattar AKU och BAS sysselsättningsgrad relativt lika och skillnaden är under studieperioden i genomsnitt endast -0,7 procentenheter. Det speglas också av att under 52 av 60 månader ligger BAS skattning inom det skattade osäkerhetsintervallet för AKU:s skattning. Sysselsättningsgraden tenderar att utvecklas på olika sätt under studieperioden och analysen visar att det främst är utvecklingen av den term som kvantifierar den samlade effekten av att AKU och BAS skiljer sig åt vad gäller skattning av undergruppernas relativa befolkningsstorlek som bidrar till detta. Även i detta fall gäller att AKU tenderar att skatta sysselsättningsgraden lägre än BAS i samtliga undergrupper, samt att skillnaden främst beror av skillnader i mål- och observationsvariabler.

För inrikes födda män tenderar AKU och BAS att skatta sysselsättningsgrad, i likhet med för utrikes födda kvinnor, relativt lika. Den genomsnittliga differensen uppgår under studieperioden till endast -0,3 procentenheter. Den mindre skillnad i skattad sysselsättningsgrad som finns följer till ungefär lika stor del av skillnad i relativ befolkningsandel som i skillnad i sysselsättningsgrad. Även i detta fall gäller att AKU tenderar att skatta sysselsättningsgraden lägre än BAS i flertalet

undergrupper, samt att skillnaden främst beror av skillnader i mål- och observationsvariabler. Undantaget är undergruppen 25–54 år, lägre inkomst, där AKU tenderar att skatta sysselsättningsgraden högre än BAS, och där skillnaden beror till ungefär lika stor del av skillnader i mål- och observationsvariabler som skillnader i val kopplat till urvals- och skattningsförfarandena.

Genomgående gäller att skillnaden mellan AKU och BAS vad gäller skattad sysselsättningsgrad uppvisar relativt stor variation över tid i de undergrupper som utgörs av personer i den lägre inkomstklassen. Variationen är delvis en effekt av att AKU:s skattningar är behäftade med slumpmässig osäkerhet, till följd av osäkerhetskällorna urval och bortfall, men i vissa undergrupper finns det även andra förklaringar till variationen. Inte minst gäller det för undergruppen 15–24 år, lägre inkomst, där variationen genomgående är i linje med vad som kan förväntas utifrån de skillnader som föreligger vad gäller definition av målstorhet och undersökningsdesign:

- BAS skattning för en given referensmånad kan delvis ses som en skattning av målstorheten för föregående månad, vilket innebär att BAS tenderar att skatta sysselsättningen lägre än AKU under inledningen av sommaren, då andelen sysselsatta i undergruppen ökar, och omvänt under inledningen av hösten, då andelen minskar
- Över tid tenderar BAS att skatta sysselsättningsgraden högre än AKU

Samstämmigheten mellan AKU och BAS ligger genomgående relativt högt, över 80 procent, och ännu högre i de undergrupper som utgörs av personer med högre inkomst. Om man bortser från personer i åldern 15–24 år, högre inkomst, som i sammanhanget utgör en mycket liten del av populationen i respektive grupp, är samstämmigheten över 95 procent. Att samstämmigheten är så pass hög i undergrupper som utgörs av personer med högre inkomst är i linje med avsnitten *Skillnader i hur val av referensperiod på objekt- och variabelnivå påverkar hur målstorheterna definieras* respektive *Tillförlitlighet*. I dessa undergrupper är det sannolikt att

- de flesta som enligt BAS målvariabel är sysselsatta under en viss referensmånad också är sysselsatta varje vecka enligt AKU:s målvariabel
- de flesta som är sysselsatta under en referensmånad enligt BAS också erhåller utbetalning av arbetsrelaterad ersättning under månaden

vilket implicerar att skillnaden i skattad sysselsättningsgrad förväntas vara liten. För både kvinnor och män gäller att samstämmigheten per undergrupp är relativt lika för inrikes och utrikes födda, med undantag för undergruppen 55–74 år, lägre inkomst, där samstämmigheten är betydligt lägre bland inrikes födda. För inrikes födda, oavsett kön, gäller att den genomsnittliga skillnaden i sysselsättningsgrad är relativt stor i undergruppen 55–74 år, lägre inkomst, för både inrikes födda kvinnor och inrikes födda män, samt att skillnaden främst beror av skillnader i mål- och observationsvariabler. För båda grupperna gäller vidare att skillnaden i

genomsnitt är så pass stor att den har en noterbar inverkan på skillnaden i sysselsättningsgrad på gruppnivå.

I tre av de fyra studerade grupperna gäller att skillnaden mellan AKU och BAS avseende skattad sysselsättningsgrad delvis kan förklaras av att de två statistikprodukterna systematiskt skattar den relativa befolkningsstorleken på undergruppsnivå olika. Framför allt tenderar AKU att skatta den relativa befolkningsstorleken i undergruppen 25–54 år, högre inkomst, högre än BAS, och omvänt i undergruppen 25–54 år, lägre inkomst. En möjlig orsak skulle kunna vara att AKU:s skattningar är behäftade med systematisk osäkerhet, till följd av bortfall. Preliminära beräkningar indikerar dock att en del av skillnaden möjligen kan förklaras av att AKU och BAS, inom ramen för respektive statistikprodukts skattningsförfarande, hanterar osäkerhet till följd av täckningsbrister olika. Samma beräkningar indikerar även att olika hantering av täckningsosäkerhet, i kombination med att AKU har mer avgränsad målpopulation än BAS, också kan bidra till att AKU för män, oavsett födelseland, tenderar att skatta sysselsättningsgraden märkbart högre än BAS i undergruppen 25–54 år, lägre inkomst.

De ovan nämnda preliminära beräkningarna tillåter dock inte att några entydiga slutsatser kan dras i detta skede. SCB har därför för avsikt att fortsatt analysera AKU och BAS, med mål att bättre förstå varför undersökningarna tenderar att skatta den relativa befolkningsstorleken olika och vad detta innebär för respektive undersöknings skattningar av sysselsättningsgrad på undergruppsnivå. Planen är att arbetet ska koordineras med, och delvis genomföras inom ramen för, den översyn av AKU:s urvals- och skattningsförfarande som redan är startad. Myndigheten har dessutom för avsikt att öka förståelsen för varför samstämmigheten i undergruppen 55–74 år, lägre inkomst, är noterbart lägre för inrikes födda jämfört med utrikes födda.

Referenser

SCB: [Arbetskraftsundersökningarna \(AKU\)](#)

SCB: [Befolkningens arbetsmarknadsstatus \(BAS\)](#)

SCB 2022a: [Hur förhåller sig BAS till AKU och Arbetsförmedlingens statistik?](#)

SCB 2022b: [En numerisk beskrivning av relationen mellan BAS och AKU](#)

SCB 2025: [AKU och BAS En beskrivning av skillnader mellan undersökningarna](#)

Regleringsbrev för SCB: [251218-regleringsbrev-for-budgetaret-2026-avseende-statistiska-centralbyran.pdf](#)

Förordning 2019/1700: [eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1700&from=EN](#)

SCB 2016: [Statistiska centralbyråns föreskrifter om kvalitet för den officiella statistiken SCB-FS 2016:17](#)

SCB 2020: [Kvalitet för den officiella statistiken – en handbok, version 2:2](#)

SCB 2026a: [Det statistiska registrets framställning och kvalitet - Registret över totalbefolkningen \(RTB\)](#)

SCB 2024a: [Folkbokföringsfelet](#)

SCB 2026b: [Revidering av preliminär statistik från Befolkningens arbetsmarknadsstatus](#)

SCB 2024b: [Huvudsaklig inkomstkälla och Arbetsrelaterad inkomstnivå](#)

Analysis on differences in statistics regarding employment rate

Summary

The employment rate, the proportion of employed people in the population, is a main indicator for understanding the development of the labour market. Statistics Sweden has since long reported statistics on the employment rate within the framework of the Labour Force Surveys (LFS). Since 2022, Statistics Sweden also reports statistics on the employment rate within the framework of the Population by Labour market status (BAS). There are certain differences regarding the employment rate between the two products, for example for foreign-born men. Therefore, Statistics Sweden has been tasked with reporting an in-depth analysis on the differences regarding the statistics on employment rate between LFS and BAS.

The analysis for the report is for to the age group 15–74 years and on monthly statistics for the years 2021–2025. The report explains the main differences in definitions and survey design between the LFS and BAS regarding target population, reference periods, production method and the accuracy of the statistics.

Regardless of the reference period of the statistics produced, LFS classifies employment by week and BAS by month. In addition, BAS assumes that the payment period coincides with the employment period. For a given reference month, estimates of employment from BAS can therefore be seen in part as estimates for the previous month. For groups with greater mobility on the labour market, such as young people with short-term employment, this means that BAS tends to estimate employment lower than the LFS during the beginning of the summer, when the proportion of employed people among young people increases. At the same time, BAS is expected to report a higher employment rate than the LFS after the summer. Over time, however, the overall effect to be expected is that LFS reports a lower employment rate than BAS, with the effect being more poignant among younger and older people.

Besides what is to be expected, in terms of differences in definitions and survey design, the analysis carried out shows in summary that it is mainly the following that contribute to the difference between LFS and BAS in terms of estimated employment rates:

- LFS and BAS tend to estimate the relative population size, with regards to composition, differently, with the difference being greatest for foreign-born men
- regardless of country of birth, LFS tends to estimate the employment rate higher than BAS for men with lower income aged 25–54
- among domestic born aged 55–74 with lower income, LFS tends to estimate the employment rate lower than BAS

For foreign-born men aged 15–74, the difference in estimated employment rates between the LFS and BAS is on average 4.5 percentage points during the study period. At the same time, the LFS tends over time to report a lower estimate than the BAS in most of the subgroups studied, divided by age and income. The fact that the difference for foreign-born men aged 15–74 in total is still positive on average, follows from the fact that the LFS systematically deviates from the BAS in terms of estimating relative population size at subgroup level.

Statistics Sweden intends to continue the analysis work to further investigate and understand the differences that have emerged. The plan is to coordinate the work with the ongoing review of the LFS's sampling scheme and estimation procedure.